

Mlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

8. leto / številka 14

V Celovcu, dne 5. aprila 1956

Cena 1 šilling

Prelat Valentin Podgorc

Zaprta so se groba vrata. Položili smo k večnemu počitku zemeljske ostanke najmarkantnejše osebnosti naše dežele. Valentin Podgorc je bil dobro znan po vsem slovenskem in nemškem delu domovine. Sin slovenske matere iz Svete Neže blizu velikovškega št. Ruperta je obiskoval latinske šole v Celovcu. Bil je vsa leta odličnjak v šoli in vzor vsem v odnosih do svojih šolskih tovarišev. Po dovršenih bogoslovnih študijah leta 1890 je prevzel knezoškof Kahn imenoval mladega duhovnika za pre-

cu in istočasno je postal tudi slovenski pridigar v cerkvi Sv. Duha, ki je bila še iz časov reformacije slovenska cerkev. Da tako naobraženi in razgledni Slovenec ne bi stal v ospredju največje slovenske kulturne ustanove, ki so jo rodili za ves slovenski narod ravno koroški Slovenci, v Družbi sv.

da je pokojnik zavzel izrazito slovensko stališče in se predvsem opiral na zagotovila koroškega dežel. zbora in velikega zborovanja na Gosposvetem polju, kjer so Slovincem par dni pred plebiscitom zagotavljali vse pravice, enakopravnost na političnem, gospodarskem in kulturnem področju.

Branitelj pravic Slovencev

Prelat Podgorc ni poznal osebnega sovraštva in tudi ne nacionalne mržnje, pač pa je bil prvoboritelj za pravico. Ponovno je dvignil glas za pravice koroških Slovencev tudi v nemškem krogu in njegov poplebiscitni list „Glas pravice“ je morda najboljši dokaz, kako vztrajno se je pokojnik tudi v najtežjih časih trudil za spravo in pravico v deželi. Da ga nemški sosed ni hotel razumeti ali da ga morda takrat niti ni mogel razumeti, to je najbrž največja tragika Podgorčevega življenja. Leta 1937 je napisal za koroške Nemce nemško priložo „Koroškemu Slovincu“ pod naslovom: „Die Kärntner Slowenen in Vergangenheit und Zukunft“, ki je izšla tudi v posebni knjižici, v kateri je pokojnik orisal vso borbo koroških Slovencev za svoj narodni obstoj in za svoje pravice in tudi vso nerazumevanje na nemški strani.

Na gospodarskem polju pa je bilo delo gospoda prelata v deželi tako pomembno, da niso mogli preko njega, ko so sestavljali takozvani deželni kulturni svet (Landeskulturrat). Dolga leta je bil pokojnik član te deželne gospodarske ustanove, dokler ni dobila leta 1932 v Kmetijski zbornici za Koroško svojega naslednika.

Razume se, da je tudi cerkvena oblast upoštevala delo tega uglednega javnega delavca na vseh področjih. Tako je pokojnik

mu; kulturnemu in gospodarskemu življenju koroških Slovencev.

Iz srca se veselimo, da je našlo to delovanje tudi priznanje, ki se izraža v podelitvi novega dostojanstva.

Gospod prelat Podgorc je potem skoraj celih 30 let ostal član stolnega kapitlja.

Zlato srce

Pokojnik pa ni imel samo krepke in stanovne volje, ampak tudi zlato srce. Koliko je ljudi, ki jim je pomagal v stiski, ve sta on in sam Bog. Če je bilo treba, je nudil bližnjemu vse, tudi lastno streho je delil z njim. Marsikateri slovenski sobrat, ki je izgubil domovino in tudi streho nad glavo, je v časih po maju 1945 našel zatočišče pri pokojnem prelatu Podgorcu.

Njegov zadnji obisk

Dolga desetletja je stal, kot stojijo stoletne lipe po slovenskih vesih, neomajno je stal sredi viharjev in kljuboval vsem navalom sovražnih sil. Do zadnjega je ostal telesno in duševno čil ter neumorno delaven.

Prelat Podgorc je bil vsa leta zvest sodnik „Koroškega Slovence“. On je bil med prvimi sodniki leta 1945 pri „Koroški kroniki“ in od leta 1949 pri „Našem tedniku“. Še 14 dni pred smrtjo je sam prinesel na uredništvo svoj — poslednji članek. Dejal je takrat: „Če koroški Nemci v šolskem vprašanju ne bodo prišli do spoznanja svoje napačne poti, tedaj bodo znova spravili deželo v nevarnost.“

Odšel je sedaj k svojemu Stvarniku po zaslužen plačilo; nam vsem pa je s svojim delom zapustil svetel vzgled. Še v 12. številki „Našega tednika-Kronike“ z dne 22. marca t. l. je zapisal temeljne misli k danes najtežjemu koroškemu vprašanju:

„Katoliška načela so v vseh jezikih enaka, in pravica do pouka v lastnem jeziku je tudi naravna pravica, ki pripada tako Slovincu kot Nemcu. Ker živita v naši deželi dva naroda, imata oba pravico do pouka v svojem narodnem jeziku in oba dolžnost,

Dolg spreved pogrebcev je po celovških ulicah spremljal pokojnika na njegovi poslednji poti v stoinac

fekta v Marijanišču in mu poveril vzgojo mladine. Eden izmed njegovih učencev iz tistega časa piše:

„Jaz sem ga poznal kot dijak v Marijanišču. Vsi dijaki, posebno pa še slovenski smo ga zelo spoštovali, ker nam je imponiral s svojim znanjem, s svojimi pridigami, posebno pa še nam Slovincem s svojim gorečim rodnim čutenjem in delovanjem. Vedeli smo za njegovo delo v Sinči vesi, kjer je ustanovil, zidal in vodil z vrnjo nesebičnostjo Gospodarsko zadrugo.“

Organizator slovenskega združništva

O tej Gospodarski zadrugi je pokojni prelat Podgorc sam zapisal v „Miru“ leta 1901:

„Zadruga ni kupčijsko podjetje, ona ni prekupevalec, ki dela zase, marveč skupina, ki dela za vse. Če bo kaj dobička, bo prišel ta vsem v prid. Tudi na polju človek ne ve, ko seje, kakšen bo sad dela. Tako je tudi v zadrugi. Zdrugačne knjige so pravilno vodene in tako smemo pri največji varčnosti računati, da bomo prihodnja leta pokrili vse dolgovce, ki jih je povzročila zidava poslopja.“

Leta 1929 je zapisal „Kärntner Tagblatt“: „Če imajo Slovenci na Koroškem bolj razvito združništvo kakor Nemci, tedaj je to zasluga gospoda prelata Podgorca. V tem pogledu prednjačijo Slovenci ravno po Podgorčevi zaslugi pred Nemci.“

Ko se je potem končno za stalno naselil v Celovcu, se je posvetil z vsemi silami in znanjem slovenski posojilnici v Celovcu, ki je pod njegovim spretnim vodstvom postala ena izmed finančno najkrepkejših slovenskih posojilnic. Njegova osebnost je bila najtrdnjejši garant za vsakega vlagatelja, Slovence in tudi Nemca.

Steber Mohorjeve družbe

Prelat Podgorc pa ni bil samo gospodar. Bil je tudi široko naobražen in kot mravlja marljiv kulturni delavec. Že kot kaplan v Pliberku je spoznaval kulturne in socialne potrebe naroda, iz katerega je sam izšel. Zato se je napotil v Nemčijo, da tam študira socialne in gospodarske vede. Leta 1907 je bil imenovan za profesorja verouka na privatnem učiteljskem sester uršulink v Celov-

Mohorja v Celovcu, si niti misliti ne bi mogli. Kot dolgoletni tajnik je usmerjal delo Družbe, prebiral, sodil in tudi sam veliko pisal. Na tako odgovornem mestu mogče tudi razsojanje ni bilo vedno lahko. Saj so v tistem času vsi vidni slovenski pisatelji želeli, da njihova dela založi Mohorjeva družba, ker so tako njihove ustvaritve v 90.000 izvodih šle med narod. Kjer pa je velika izbira, je odločitev včasih težka. Take odločitve pa je moral vedno in vedno kot tajnik Družbe prevzemati prelat Podgorc na svoja ramena. Nosil je to veliko odgovornost ravno v letih, ko se je Družba najlepše razvijala in postala največja kulturna ustanova vsega slovenskega naroda.

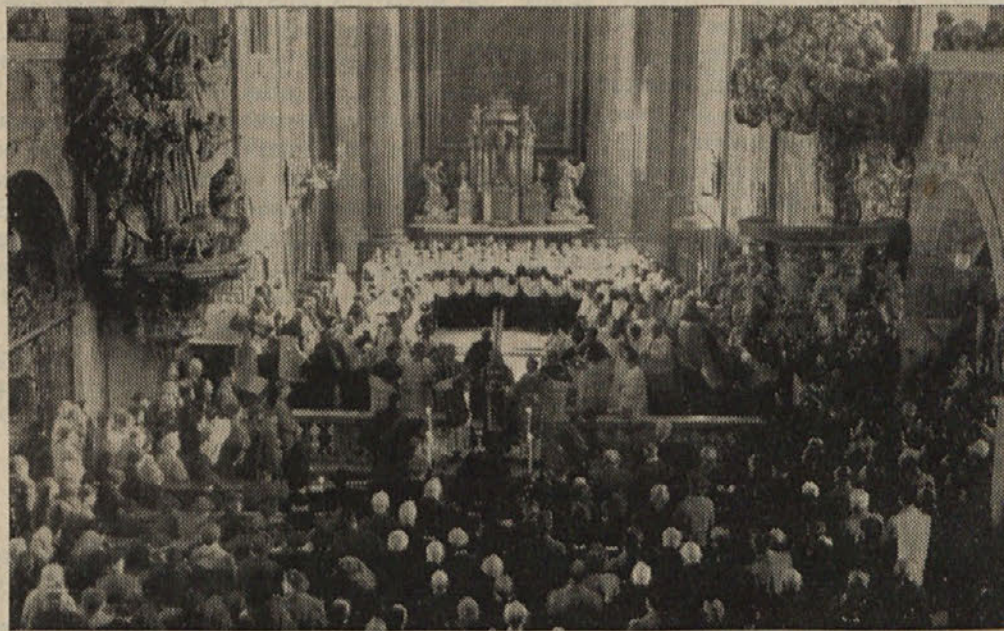
Po drugi svetovni vojni je bil prelat Podgorc med prvimi, ki so spoznali potrebo po obnovi Mohorjeve družbe v Celovcu, ko so mnogi še majali z glavami in dvomili o uspehu in izvedljivosti teh načrtov.

Njegovo ime bo ostalo v analih Družbe zapisano z zlatimi črkami.

Ko je po prvi svetovni vojni nastala potreba po slovenskem cerkvenem listu, je bil pokojni prelat med ustanovitelji „Nedelje“, ter bil dolga leta njen založnik, urednik ter najmarljivejši sotrudnik.

Borec na političnem polju

Prelat Podgorc pa se je tudi dobro zavedal, da naše ljudstvo poleg kulturnega in gospodarskega dela potrebuje tudi politične hrbtenice. Tako je še mladi duhovnik leta 1902 odločil, da poskusi pomagati slovenski stvari tudi na političnem polju. Pri volitvah je kandidiral v okraju Velikovec-Dobrla ves. V tej volilni borbi je storil pokojnik svojo dolžnost v polni meri in kljub temu propadel le za 19 glasov. Ta politični neuspeh je bil v prvi vrsti posledica pomanjkljive politične organizacije Slovencev samih. Proti Podgorcu so zagnali predvsem liberalni trgovci in njihovi liberalni nastavljenici najhujšo gonjo. Ta neuspeh je pokojnika hudo prizadel in po tej bridki izkušnji se je še bolj utrdilo njegovo prepričanje, da je treba za slovensko stvar tudi trdne politične podlage. Tako je prelat Podgorc po plebiscitu 10. oktobra 1920 prvi zagrabil za lopato in pričel izdajati „Glas pravice“. Le nekaj številčk tega lista je izšlo. Iz njih pa je jasno razvidno,

Slovo od prelata Podgorca v stolni cerkvi v Celovcu

že leta 1904 postal papežev častni komornik in leta 1913 član izpitne komisije krške škofije, a leta 1936 ga je Sv. stolica imenovala za prelata.

Leta 1929 je postal član kapitlja celovške škofije in v tej zvezi piše „Koroški Slovinc“ naslednje: „Rajni gospod stolni kanonik in prelat dr. Martin Ehrlich je dobil svojega naslednika v osebi monsignorja Valentina Podgorca. V sredo, dne 20. novembra 1929 se je izvršil obred slovesne instalacije. Napolnjena stolnica v Celovcu je pričala, da prevzema dostojanstvo stolnega kanonika osebnost, ki ni neznana katoliški javnosti. Pa tudi v širših krogih političnega, kulturnega in gospodarskega življenja je ime Podgorc na dobrem glasu.“

Predvsem pa prihajajo sadovi njegovega delovanja na vseh teh poljih v prid verske-

da spoštujeta pravico drugega. Kot je slovenski otrok obvezan, da se uči nemščine, ker je splošni državni jezik, tako dejstvo, da Slovenci že nad tisoč let živimo v deželi, nalaga drugim dolžnost, da se učijo našega jezika.“

Osmina za prelatom Podgorcem

V četrtek, dne 12. aprila 1956 bo ob deveti uri dopoldne v stolnici v Celovcu osmina za pokojnim prelatom Podgorcem.

Prisrčno vabljeni vsi duhovniki in vsi, ki so delo pokojnega poznali in mu pri delu pomagali.

Naprošeni so cerkveni pevci, da se opravi udeležijo. Skupna pevska vaja bo od 8. ure naprej v Mohorjevi hiši — soba številka 5.

Politični teden

Po svetu . . .

250.000 romarjev v Rimu

Za velikonočne praznike je politika stopila nekoliko v ozadje. Ljudje so izkoristili praznike, da se nekoliko odpočijejo in, kjer to politični režimi dovoljujejo, javno slavijo Vstajenje našega Zveličarja. V Rimu se je zbralo okrog 250.000 romarjev iz vseh delov sveta in na velikonočno nedeljo je sv. oče podelil na Trgu sv. Petra zbrani množici blagoslov „urbi et orbi“, to je rimskemu mestu in celemu svetu. Ob tej priliki je papež Pij XII. poudaril, da se naj svet ne vda lahkovernosti in ne veruje tistim, ki obljublajo raj in trajni mir na zemlji, med tem pa se sami mrzlično oborožujejo. Dejal je tudi, da se mora človeštvo otresti sovraštva, nevoščljivosti, lakomnosti ter obnoviti v svojih dušah blagovest ljubezni do bližnjega.

V Jeruzalemu je bilo letos zaradi napetega položaja med Izraelom in arabskimi državami manj romarjev kot druga leta. Na veliki petek se je procesija več tisoč romarjev podala na Golgoto, kjer je s triurnim molkom obnovila spomin na trpljenje našega Gospoda na križu. Na velikonočno nedeljo pa je imel slovesno mašo v cerkvi Sv. groba latinski patriarh Gori. Procesija k dvorani zadnje večerje pa se je letos morala ustaviti na meji med Izraelom in Jordanijo, ker vojaške straže niso dovolile prehoda.

Razorožitvena konferenca v Londonu

Že pred prazniki se je začela v Londonu konferenca štirih velesil o razorožitvi, ki se je udeležujejo zastopniki Amerike, Sovjetske zveze, Francije in Velike Britanije. Angleži in Francozi so najprej predložili skupni razorožitveni načrt, ki je predvideval postopno razorožitev na vseh področjih, vključno atomska orožja.

Ameriški zastopnik Stassen je predlagal najprej zmanjšanje takozvanih običajnih vrst orožja, dočim bi se ta načrt ne tikal atomskega oboroževanja. Sovjeti, ki so prve dni le poslušali, so proti koncu tedna tudi predložili svoj načrt, ki ima nekaj sličnih točk z ameriškim. Tudi Sovjeti so za zmanjšanje starih vrst orožja ter uvedbo mednarodne kontrole na tem zmanjšanim orožjem, dočim bi naj bili poskusi z vodikovimi orožji prepovedani. Svobodno bi pa naj ostalo nadaljnje atomsko oboroževanje. Predlagal je tudi ustvaritev nevtralne cone v Srednji Evropi, ki bi naj obsegala tudi večino Nemčije. Iz tega področja bi morale biti odstranjene vse vojaške sile. S tem bi Sovjetska zveza dosegla odstranitev ameriških čet (ki so oborožene z najmodernejšimi atomskimi topovi), iz Nemčije.

Amerikanci kljub tej zanje nesprijemljivi točki menijo, da bi bilo dobro se naprej pogajati o sovjetskem načrtu, dočim Francozi in Angleži z nevoljo gledajo nepričakovano solidarnost Amerikancev in Sovjetov glede atomskega orožja. Mednarodni opazovalci menijo, da je Sovjetska zveza že toliko napredovala na atomskem področju, da lahko računa na izravnano sil z Ameriko. Zaradi tega je odstopila od svoje dosedanje zahteve po prepovedi vseh atomskih orožjih. Angleži in Francozi, ki zaradi pomanjkanja sredstev očitno zaostajajo v atomski oboroževalni tekmi za obema kolosoma, pa se seveda trudijo doseči prepoved vseh jedrnih orožij. Zaradi razvoja londonske konference so tudi v Bonnu zaskrbljeni, ker se bojijo, da bi sprejetje sovjetskega načrta, ali

kak drugačen sporazum o razorožitvi, imel za posledico, da se odloži v nedogledno bodočnost zedinjenje obeh Nemčij.

Gonja proti Stalinu gre naprej

Sovjetsko časopisje še naprej blati Stalinu in obravnava njegove „napake“. Med drugim mu očita, da je v izbruhu jeze z revolverjem ustrelil lastno ženo. Toda kritika njegovega „kulta osebnosti“ dobiva že svoje meje, kajti uradni organ „Pravda“ poleg očitkov Stalinu, da je zasluge za vse „uspehe“ pripisal sebi, pravi, da brez vodilnih osebnosti sovjetski sistem ne more obstajati in da mora tudi v načinu „kolektivnega vodstva“ biti nekdo, ki nosi glavno odgovornost. Izgleda, da si Hruščev pripravlja pot za doseg popolne oblasti, kot jo je imel Stalin, le da bi se naj imenovala drugače.

. . . in pri nas v Avstriji

Po medstrankarskem dogovoru se je prvi volilni boj začel po Veliki noči. Vse stranke so se nanj temeljito pripravile, tako, da so bile praznične številke njihovih časopisov bolj volilne kakor velikonočne. Volilni program in gesla so v glavnem ista, kot smo jih že nakazali v naših zadnjih pregledih. Značilno pa je, da so tudi

kandidati ostali povečini isti,

čeprav je bilo zadnje čase mnogo slišati pri obeh glavnih strankah, OeVP in SPOe o potrebi pritegnitve mlajših sil. Pri socialistih so to predvsem ljudje, ki so bolj levo usmerjeni in zahtevajo radikalnejšo politiko glede oborožitve in vojaške obveznosti. V narodnostnih vprašanjih pa se nagibajo k preživetim nacionalističnim parolam preteklosti.

Pri OeVP (Ljudski stranki) pa mlajši jasno katoliško usmerjeni elementi niso mogli priti do veljave, ker si je stranka na svojem velikem zborovanju funkcionarjev na Semmeringu začrtala svojo programsko pot, ki poskuša biti čim bolj ohlapna in liberalna.

Na splošno pa se more reči, da sta v zadnjih tednih obe koalicijski stranki strnili svoje vrste in tako bodo v volilno borbo vložili res vse svoje sile.

Pojavljajo se že tudi prve prognoze ali napovedi volilnih izidov, ki pravijo, da je treba ločiti dvoje:

Podeželje in mesta.

Po mestih, predvsem v industrijskih centrih z močnim delavskim življenjem, je po teh napovedih pričakovati porast socialistov, dočim bo podeželje verjetno oddalo večino glasov OeVP, ker pač pričakuje od te stranke uveljavitev svojih zahtev, med katerimi je povišanje cene mleka na prvem mestu. Vse te napovedi so seveda zelo negotove, kajti volilne in vremenske preroke pogosto potem dejstva grdo na laž postavijo.

Vendar obe stranki čutita nujnost ureditve mlečnih cen, zato izgleda, da se bodo pogajanja vključno volilni borbi nadaljevala. Kmetje so ponekod postali že nestrpni in na Dunaju se že dogaja, da prihaja pre malo mleka v mesto, ker nihče ne more kmeta prisiliti, da prodaja svoj pridelek z izgubo. Izračunali so, da ponekod stane krma več kot dobi kmet za mleko. Posledica tega nevzdržnega stanja je, da se je v zadnjem letu število molznih krav znižalo za 5.000.

V Inomostu je

umrl prof. Burghard Breitner.

Bil je znan zdravnik, ki pa je tudi aktivno posegel v politiko. Pri zadnjih volitvah

je kandidiral za državnega predsednika kot kandidat „neodvisnežev“ (VdU). Tudi sedaj je bilo slišati njegovo ime v zvezi z ustvaritvijo neke „tretje sile“, ker čeprav je prof. Breitner pri zadnjih volitvah kandidiral pri ne baš ugledni stranki, je mož sam užival velik osebni ugled. Njegova smrt je prekržala račune tistim, ki so ga hoteli vključiti v novoustanovljeno „Stranko svobode“ (FPOe), v kateri se zbirajo preostali pristaši že preveč kompromitiranih „neodvisnežev“ (VdU), ki so spoznali, da s staro firmo ne pridejo nikamor. Ker pa jim je pod starim, kot pod novim imenom manjka uglednih osebnosti, ki bi uživale zaupanje volilcev, tej skupini, v kateri se zbirajo prenapeti nacionalistično liberalni elementi, nihče ne prisoja kakih posebnih izgledov.

Razmerje med zdravniki in bolniškimi blagajnami

se je za sedaj nekoliko uredilo in pomirilo. V pogajanjih pred Veliko nočjo na Dunaju so se v glavnem zedinili na povišanje honorarjev za približno 10 odst. Na osnovi tega splošnega sporazuma bodo v posameznih deželah sklenjeni krajevnim razmeram odgovarjajoči podrobni dogovori.

Pri nas na Koroškem pa je prišlo do

spora med delodajalci in delojemalci

pri Okrožni bolniški blagajni (Gebietskrankenkasse). Delavska zbornica je že lani zahtevala od deželne vlade odpoklic nekaterih svojih zastopnikov iz predstojništva bolniške blagajne. Deželna vlada pa tej zahtevi ni ugodila. Novi zavarovalni zakon pa je položaj še poostрил. Predvideva namreč po-

večanje članov predstojništva, toda Delavska zbornica ni imenovala njej pritlikajočih novih članov, dočim je Trgovska zbornica takoj imenovala svoje zastopnike. Kljub temu, pa predstojništvo sedaj ne mora izglasovati nobenega sklepa, ker predstojništvo nima v zakonu določenega števila članov. Z ozirom na sedanji volilni čas je zadeva zelo kočljiva, tako da je deželna vlada morala izdati posebno sporočilo, v katerem pravi, da bo ta zadeva kmalu urejena, kar je v interesu zavarovancev samo za žetli.

Nekdaj in sedaj

Pri zadnjem občem zboru Koroške kmetijske zbornice je zbornični svetnik g. Ogris Janko iz Bilčova, sklicujoč se na pravice iz člena 7 državne pogodbe, začel svoj govor v slovenščini. Ko so zadonele prve slovenske besede v zbornični dvorani, so se baje nekaterim obrazi zelo zategnili. Nekaj prisotnih je celo vstalo in odšlo. Med njimi je bil tudi g. Metnitz iz Pliberka.

Med prazniki smo pa prelistavali tudi stare letnike koroških slovenskih časopisov. V „Miru“ iz leta 1889 je poročilo o zborovanju „Bauernbunda“ v Dobrli vesi, kjer je tudi zapisano:

„Metnitz iz Pliberka in neki Kušej iz Črnc sta po slovensko razkladala, da naj bi kmetje ne volili duhovnikov in dohtarjev za poslance, ampak le kmete.“

Kaj je tedanji Metnitz govoril danes ni več zanimivo. Vsekakor pa je govoril slovensko, dočim sedanji Metnitz iz Pliberka slovenske besede vobče ne prenese več!

Pogreb † prelata Valentina Podgorca

Na veliko soboto smo spremlili pokojnega prelata Podgorca iz hiše krških kanonikov v Celovcu v grobnico v celovski stolnici, kjer so bili posmrtni ostanke položeni k večnemu počitku.

Slovinci iz vseh delov Koroške smo se zbrali, njegovi sodelavci in sodelavci na združenem in kulturnem polju so dali g. prelatu častno spremstvo. Vsi bogoslovci in razmeroma veliko število celovške in predvsem podeželske slovenske duhovščine je korakalo v pogrebnem sprevodu, ki ga je vodil stolni prošt kanonik Unterluggauer.

V nagrobnem govoru je prevzvišeni škof dr. Köstner naglasil Podgorčeve zasluge za slovensko združništvo in za Mohorjevo družbo in slavil pokojnega kot vzornega javnega delavca ter predvsem gorečega in Cerkev vdanega duhovnika. Tem bolj pa je začudilo vsakega Slovenca, da ob pogrebu tega najvidnejšega predstavnika slovenske duhovščine ter slovenskega kulturnega in gospodarskega življenja ni bilo pri uradnih obredih slišati niti ene slovenske besede, čeprav se je rajni g. prelat od svoje mladosti pa do groba boril za pravice koroških Slovencev in jih branil.

SLOVENC

doma in po svetu

VEKOSLAV JANKO ŽE POJE 35 LET

Član ljubljanske opere, baritonist Vekoslav Janko je te dni obhajal 35-letnico svojega delovanja. Kot mlad debutant je leta 1919 nastopil v mariborskem gledališču.

V šoli odličnega pevca in vzgojitelja Julija Betetta se je Janko razvil v vrhunskega pevca. Odlikuje ga velika obsežnost glasu, ki je v mladosti dosegla tudi višje lege, tako, da je nastopal tudi kot tenorist. Pozneje, ko je umetniško popolnoma dozorel, je postal eden izmed najpriljubljenejših slovenskih baritonistov. Posebno mu je prijala vloga očeta v „Traviati“, kjer je priklenil nase simpatije bolj sentimentalnih poslušalcev, posebno nežnega spola, od pol doraslih deklet pa do najstarejših obiskovalk gledališča. Nepozabna je tudi njegova ustvaritev Figara v „Seviljskem brivcu“, Onjegina in drugih opernih junakov. Za svoj umetniški jubilej je Janko pel vlogo Giannija Schicchia v istoimenski Puccinijevi operi.

Premiere v mariborskem gledališču. V letošnji sezoni je mariborsko operno gledališče pripravilo lepo uspele premiere Gotovčevega „Era z onega sveta“ in Rossinijevoga „Seviljskega brivca“ in kot tretjo, delo modernejšega avtorja Auberja „Tra Diavolo“, ki pa po umetniški kvaliteti ni dosegla prvih dveh uprizoritev. Letos sta v Mariboru uspešno debutirali dve mladi operni pevki, Cilenškova in Pertotova, obe obdarjeni z glasovnim materialom, ki upravičuje upanje v njuno lepo umetniško prihodnost.

UMETNOST NE POZNA MEJA

Slovensko narodno gledališče v Trstu, ki že nad deset let vrši svoje kulturno poslanstvo v tem velikem obmorskem mestu, kjer se stikata dve kulturi, je prevzelo na svoj program tudi dela italijanskih avtorjev, seveda v slovenskem prevodu. Tako je upri-

zorilo tudi več del znanega napolitanskega dramatika in igralca Edoarda de Filippa, ki prikazujejo slikovito življenje v južnaškem Neaplju in se odlikujejo po človeški neposrednosti in iskrenosti. Med drugim so uprizorili njegovo najbolj priljubljeno delo „Filumena Marturano“. Ko je igralska družina Edoarda de Filippa prišla na svoji turneji v Trst, je obiskala svoje slovenske kolege. (V Italiji obstajajo namreč poleg stalnih dramskih gledaliških ansambljev tudi potujoče igralske skupine pod vodstvom kakega znamenitega igralca ali igralk. Potujejo od kraja do kraja in v eni sezoni obiščejo vsa večja mesta italijanskega polotoka). Srečanje italijanske in slovenske igralske družine je poteklo zelo pristrčno in prijateljsko.

UMRL JE MISIJONAR ANDREJ JERMAN

Dne 15. marca je v Buenos Airesu v Argentini umrl šele 33 let star, slovenski misijonar Andrej Jerman iz reda lazaristov. Mladi duhovnik je imel za seboj burno, dela in trpljenja polno življenje.

Po vojni se je odločil za redovniški stan in preko Avstrije je leta 1946 prišel v Rim, kjer je nekaj let študiral bogoslovje na papeški univerzi Gregorijani. Še kot bogoslovca so ga predstojniki na lastno prošnjo poslali na Kitajsko, kjer je po dveh letih študija v tamošnjih bogoslovjih moral zaradi zmage komunistov kot tujec zapustiti Kitajsko in se je zatekel na Filipine. Tu je bil posvečen za duhovnika v glavnem mestu Manili. Leta 1953 je bil premeščen v Argentino, kamor je prispel preko Združenih držav. V Argentini in Paragvaju je deloval do svoje smrti. Bil je pravzaprav namenjen v Kanado, toda zdravniški pregled je pokazal, da je nujno potrebna operacija na pljučih. Spričo obilnega dela se mladi duhovnik ni mnogo brigal za svoje zdravje. Toda njegovo šibko srce operacije ni preneslo in tako je kmalu po operaciji umrl. Pokopali so ga v redovni grobnici lazaristov v mestu Charachito v Argentini.

Med sejo razorožitvene konference v Londonu (AND)

„Stvarna področja za dvojezične šole“

Ob začetku tega leta je izšla zbirka stvarnih področij za dvojezične šole, ki so jo pripravili in izdali celovski učiteljski inštituti. V uvodnih besedah zbirke beremo: „Mnogo učiteljev si je že želelo takega učnega pripomočka. Tudi na tečajih za učitelje dvojezičnih šol je bila večkrat izražena želja po takem učnem pripomočku.“

Za nižjo šolsko stopnjo je nova izdaja „Našega doma“ v zelo zadovoljivi meri rešila to vprašanje.

„V njem je obdelana cela vrsta stvarnih področij. Za srednjo in višjo šolsko stopnjo pa žal kaj podobnega še do danes ni izšlo. „Mladi rod“ prinaša sicer od številke do številke vzorne članke iz vsakdanjega življenja, vendar more tej snovi posvečati le gotovo število strani, ker vrši širše poslanstvo.“

Zavedajoč se, da moramo vsi pomagati izboljševati pogoje za uspešen slovenski pouk, so se odločili celovski učiteljski inštituti, da sestavijo prvo zbirko stvarnih področij za šole dvojezičnega ozemlja“, pravi pregovor.

Poglejmo si поблиže pestro sestavljeno snov zbirke. Ob začetku nas popelje Ziljan v Ziljsko dolino. Prikaže nam bogato zakladnico ziljskih običajev. Začenja s cvetno nedeljo ter nas prevede preko velikega tedna do velike noči in težkega spomladanskega dela, ki je že v pričakovanju bližaje.

NASI KMETJE - najstarejši smučarji v Srednji Evropi

Pod tem naslovom prinaša dunajski dnevnik „Die Presse“ sestavek o zgodovini smučarstva na Slovenskem. Univerzitetni profesor dr. Erwin Mehl piše tam med drugim: „Bistveno vprašanje je, od kod izvira smučanje, o katerem poroča Valvasor v svojem delu, ki je izšlo leta 1689, in kaj se je pozneje z njim zgodilo. Prvotno mnenje, da je smučanje na Kranjskem že davno izumrlo, se je izkazalo za zmotno. Še leta 1893 poroča kranjski deželni gozdarski mojster Schollmayer-Lichtenberg, da je Ribnica na Kranjskem edini kraj, kjer so se razvili snežni čevlji, podobni nordijskim smučim, vendar na popolnoma neodvisen način. Tamošnji prebivalci uporabljajo tanke sprete upognjene deske, ki so dolge en meter, 16 centimetrov široke, in jih imenujejo „smerči“. So podobne tunguskim smučem, le da niso preoblečene s kožuho. So torej iste značilne kratke smuči, katere opisuje Valvasor v istem kraju, namreč na visoki planoti Bloke, 50 kilometrov južno od Ljubljane, v nadmorski višini 700 do 900 metrov.“

Na dunajski lovski razstavi leta 1910 so bile razstavljene prave „smerči“ iz Kranjske. Toda šele leta 1930 se je Jugoslovanska zimskošportna zveza, na pobudo znanega monakovskega smučarja in športnega pisatelja C. J. Lutherja, odločila, da to zadevo podrobneje razišče. Izid je bil presenetljiv: Valvasorjevo smučanje živi še danes tako kot pred tristo leti. Na planoti Bloke, kjer je

jočega se „žegna“ — semnja, do ziljskega „štehvanja“ in ostalih običajev v teku leta. Vse je opisano na živahen način, iz opisa veje ljubezen do izročila prednikov z željo, da bi se običaji tudi v bodočnosti obdržali.

„Naše šolsko poslopje“ je preprost prispevek za srednjo šolsko stopnjo. Stvarno področje „Na kmečkem dvorišču“ nam odkriva mala Jerica, ki obišče vsako leto svojega strica na njegovi kmetiji. Vsak dan Jerica na stričevem posestvu odkrije nekaj novega. Ob zanimivem berilu pa spoznavamo mnogo lepih izvršnih slovenskih besed.

Na planine se poda Tonček z očetom. Po izdatnem zajtrku se odpravita na pot, s seboj ženeta dve junici, ki naj ostaneta čez poletje na planini. Spotoma si ogledujeta pokrajino s planinsko floro, skalovje, planšarske kočice, kozolce in hleve. Planšarica ju povabi na prigrizek in jima odkriva planinski svet. Preden odideta, si Tonček nabere šopek svišča, pastir pa mu podari nekaj očnic, ki jih je natrgal v strmem skalovju.

Sledi podroben opis vrta, ki je spričevalo pridnosti vsake gospodinje in vsakega gospodarja. Besedni zaklad vsebuje manj znane besede: cvetača, gomolj, perunika, ostrožnik, steblo, plodnica, prašnik, pelod, kadulja, kosmulja itd.

Mesnine vseh vrst spoznate v sestavku „Pri mesarju in prekajevalcu“. Gospodinje

obilo snega, je 35 vasi, kjer staro in mlado smuča. V nedeljo gredo na „dilhah“ k maši in pot k večnemu počitku opravi umrli kmet v krsti ki je pritrjena na smuč. Poleg širokih kratkih smučí uporabljajo tudi daljše, na katerih konice je pritrjen motovoz, ki ga drži vozač v rokah. Loke izpeljuje tako, da dvigne konico notranje smučí, a zunanjo pa pritisne na zunanji rob. To kaže tudi na ruski način smučanja. Razvile so se tudi igre s smučmi, posebno pri mladini. Smuk po strmini z eno samo smučko, vožnja z dekletom, in norčije na pustni torek so zelo priljubljene. Leta 1933 je dobil predstojnik smučarskega muzeja v Stockholmu na Švedskem ne le pravcat originalne starokranjske smučí z Blok, ampak tudi s Pohorja na Spodnjem Štajerskem, kjer jih uporabljajo tamošnji drvarji.“ Prof. Mehl ugotavlja, da oblike smučí in vožnja z motovozom kažejo sorodnost z ruskimi smučmi in meni, da to ni gol slučaj. „Najbrž so okrog leta 600 po Kristusu v ta prostor priseljeni Slovani prinesli smučí s seboj. Samo tako je moč razložiti edinstveni obstoj te zimskošportne priprave tako daleč na jugu. Drugod naletimo na smučí le severno od toplotne črte 6 stopinj Celzija, ki gre preko južne konice Skandinavskega polotoka in se na evropski celiní pomakne le nekoliko niže. Vsekakor je kranjsko smučanje eno izmed najzanimivejših poglavij v zgodovini smučarstva“, zaključuje prof. Mehl svoj članek.

izbirajo: svinjino, telétino, bravino, razno prekajenino, hladetino, priželjce, obaro, teletje zarezbe in druge vrste mesa.

„V kuhinji“ se ustavimo pri materi in ji pomagamo pri delu. Oče in Tonček s konjem Liscem pa morata h kovaču, pri katerem se radovedno ozirata po kovačnici. Vse ju zanima. „Kovač Peter stoji pri železnem nakovalu, po katerem nabija in kuje s težkim kladivom. V levi drži s kleščami kos jekla in ga od časa do časa vtakne v ogenj, tako dolgo, da žari rdeče.“ Pomočnik se loti podkovanja, pri delu mu pomaga vajenec.

Na skladišču žage leže ogromne skladovnice lesa. Z žago jarmenico je mogoče vsako deblo razrezati v deske. Žaganje in opis ostalega dela na žagi je podan zelo zanimivo.

Stvarnima področjama „V hlevu“ in „Pri šiviliji“ sledi sestavek „Pri peku“. „Vernih duš dan“ je snov, ki nam prikaže potek tega praznika v družini. Pokopališče je „spremenjeno v rožnat vrt, na vsakem grobu so cvetice, lučke brlijo v vetru, ob grobeh pa je polno ljudi, ki molijo za svoje drage.“

PRVI APRIL...

Po vsem svetu je razširjena navada, da poskušajo znanci eden drugega za prvi april nekoliko „potegniti“. Dokler gre za nedolžne šale, ki nikogar ne oškodujejo pri denarju ali na časti, je vse v redu. Toda so nekateri, ki si privoščijo bolj „grobe“ šale, in to ne samo za prvi april, ampak kadar pač prilika nanese. Zbrali smo nekaj primerov, ki kažejo, da lahkovernost in nevednost kljub vsemu napredku še nista izumrli.

Pred nekaj tedni se je neki „magistratni direktor“ Gustav P. pogajal z neko veliko stavbeno tvrdko v Zpad. Nemčiji glede neke večje kupčije. Predmet: Berlinski radijski stolp, ki bi ga naj razstavili in pretopili kot staro železo. Pogajanja so se vršila na nekem hodniku magistratskega poslopja v Berlinu, in potem ko sta se „gospod direktor“ in zastopnik zapadnonemške tvrdke o vsem sporazumela, sta se podala na tice mesta in si „objekt“ kupčije ogledala, da ne bo nobenega nesporazuma. Kupčijo sta se zapечатila z obilnim kosilom in ga zalila z dobro kapljico. Magistratni direktor je spravil v žep 10.000 mark provizije, nakar je izginil brez sledu.

Pa to še ni bil edini slučaj te vrste. Pred leti je neki holandski industrijalec hotel kupiti kot staro železo Eiffelov stolp v Parizu, najvišjo zgradbo v Evropi sploh. Takrat je baš primanjkovalo starega železa in topilnice so ga plačevale kot da bi bilo med. Toda praktični mož je hotel še več zaslužiti, zato je iz mase že izločil ograje, dvigalo, ploščad, za katere je imel interese, ki so ponujali še boljše cene. Poslal je svojega prokurista službeno v Pariz, da uredi vse potrebno in podpiše pogodbo. Ko je Holanec v Parizu razkladal svojo ponudbo, so se mu tam do solz nasmejali.

Amerikanci so pa, kot povsod, tudi na tem področju velikopotezni. Nekega dne je dobil znani angleški finančnik Lord R. Brindley brzojavko iz Amerike, ki mu je

V „Zimskem veselju“ spoznavamo razne panoge športa, v prispevku „V cerkvi“ pa velja naša pozornost notranjosti božje hiše.

„Zvečer doma“ je berilo polno lepote in domačnosti. „V tiskarni“ se prepračamo, kako dolgo pot opravi knjiga ali časopis, predno pride nam v roko. Stvarna področja „Pošta“, „Na cesti“, „V trgovini z mešanim blagom“, „Na železnici“, „Pri brivcu“, „Pri zobozdravniku“, „V mestu na trgu“, „V gledališču“, „V bolnici“, „Na jezeru“ in „Sprehod ob jezeru“ dajo zbirki lepo zaokroženo celoto!

Prepričani smo, da bo zbirka teh 28 stvarnih področij v marsičem olajšala učiteljevo delo pri pouku slovenščine, saj sledi vsakemu sestavku odgovarjajoči slovensko-nemški slovar. Izdaja ima obliko razmnoževine in obsega 36 strani na velikem formatu, ovoj pa je tiskan in daje delu prav lepo lice.

Želimo, da bi to naj ne bila zadnja zbirka stvarnih področij, ki je izšla za dvojezične šole.

Učitelj

naznanila obisk nekega gospoda Jorkensa. Mr. Jorkens se je res pojavil, kot se je napovedal, in predložil lordu grandiozen načrt. Nič manj in nič več, šlo je za Zalivski tok. — Kot znano izhaja Zalivski tok iz vročega Mehiskega zaliva in obliva zapadno evropsko obalo s svojimi toplimi vodami, zaradi česar imajo evropske obalne dežele tako milo klimo. — Mr. Jorkens je predlagal, da angleški lord pregradi Mehiski zaliv z orjaško zatvornico in z njo zapre zalivski tok. Evropci bodo potem morali plačevati težke denarce, če bodo hoteli še naprej dobiti toplo vodo zalivskega toka, ki daje Evropi sedanjostoplo klimo! Če pa ne, bo pa po Evropi kmalu nastopil polarni mraz in Evropci se bodo hitro omečili in štelili milijarde. Za svoj genialni načrt je Mr. Jorkens zahteval samo en milijon funtov sterlingov... Lord je res ugriznil v vabo in ustanovil delniško družbo za zalivski tok. Nekdo pa je celo reč naznanil državnemu pravdniku, ki je tako izvedel za to orjaško goljufijo.

Neki avstralski turist je po svojem prihodu v New York občudoval velikanski kip Svobode v pristanišču. K njemu je stopil resen starejši, dobro oblečen gospod in mu dejal: „Ali se vam dopade? Mogočna, ali ne. Veste, je moja last. Prodaj vam vse skupaj, s podstavkom vred, za 100.000 dolarjev!“ — Avstralec je pomislil, kako lepo bi ta kip stal v pristanišču njegovega rojstnega mesta Sidney. Vzel je iz žepa svojo čekovno knjižico in mu izpisal ček, nakar je starejši gospod odšel. Ko je Avstralec čez tri dni z najetimi delavci prišel k spomeniku, da ga razstavi in naloži na ladjo, ga je policija zaprla in je prebil nekaj dni na opazovalnem oddelku neke živčne bolnice. Odpustili so ga in od srca so se mu nasmejali.

V Rimu pa je nekdo „prodal“ Hadrijanov steber, a neki ameriški zamorec je med vojno „kupil“ Kolosej...

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

82

KOROŠKI SLOVENC

II. DEL

Podobno je bilo tudi z nekoč tako bogatimi samostani v Vetrinju, na Osojah in v Podkloščtru, ki so vsi živodarili le s po nekaj menihi. Podkloščtrski samostan se je bil zapletel zaradi nekih zemljišč še v dolgotrajno pravdo s kmeti v Zagoričah in v Sovčah. Ker je dobil pravdo samostan in dal potem podreti na teh zemljiščih postavljene zgradbe, je kmete obeh vasi tako ogorčilo, da so menihom nakljub pristopili vsi k protestantom in so vztrajali potem v tej veri do najnovejše dobe, mnogi pa celo do današnjega dne. Beljaški minoritski samostan je v XVI. stol. tako propadel, da je moral gvardijan zastaviti celó svete posede in oblačila, ki jih potem ni mogel rešiti; v XVII. stol. pa si je bil nekoliko opomogel.

Bolje sta prestala viharo dobo verskih bojov mnogo revnejša samostana v Grebinju in v Velikovcu, katerima je prišlo potem jako v prid tudi jezuitsko preporoditeljsko delo. Po drugih slovenskih deželah so to jezuitsko delo med preprostim ljudstvom najuspešneje dopolnjevali frančiškani in posebno še kapucini. Na Koroškem je bilo njih naselbin mnogo manj in frančiškani so bili menda tudi pretežno Nemci (v Celovec so prišli leta 1613.), zato za delo med Slovenci tudi niso prihajali mnogo v poštev.

Tesneje so se pa povezali s slovenskim ljudstvom beljaški in celovski kapucini (v Beljak so prišli l. 1629., v Celovec pa l. 1649.). Slednji so od jezuitov prevzeli za dlje časa tudi slovenske pridige v Celovcu in spričo velikega pomanjkanja duhovščine pridno

pomagali tudi v dušnem pastirstvu v podeželskih župnjah in vikariatih.

Koroški ženski samostani so med reformacijo propadli skoro vsi, toda v XVII. stol. so začeli vstajati novi. V slovenskem delu Koroške so bile važne le celovške uršulinke (naselile so se tu l. 1678.), ki so takoj prevzele pouk vse ženske mladine, toda ta je bil seveda le nemški.

Čeprav so se v tej dobi jako zrahljale poprejšnje tesne politične zveze med koroškimi, kranjskimi in štajerskimi stanovni, so se pa dobro ohranile še vedno duhovne zveze med posameznimi slovenskimi pokrajinami. To nam prav lepo kažejo sezname koroških jezuitov, ki vsebujejo vse polno odličnih slovenskih imen tudi iz Kranjske in iz slovenske Štajerske.

Zanimiv primer takih zvez je tudi najznamenitejši kranjski zgodovinar Janez Vajkard Valvasor. On je posvečal vedno veliko pozornost tudi Koroški, jo ponovno sam vso prepotoval in izdal l. 1681. veliko delo „Topographia archicatus Carinthiae moderna“ s popisom in slikami vseh koroških mest, trgov, samostanov in gradov. To delo je izšlo sedem let pozneje še v pomnoženi izdaji in nam nudi bogat vpogled v tedanjo slovensko Koroško. Tudi v svojem največjem delu, „Slava vojvodine Kranjske“, govori Valvasor pri popisovanju stare slovenske zgodovine mnogo o koroških Slovencih, o Krnskem gradu in o ustoličenju na Gosposvetskem polju ter izrečno poudarja, da se govori tam okoli slovensko, a glede vojvodskega prestola naglašja, da stoji „na slovenskih tleh“.

Protireformacija je močno spodrinila tudi nemški kulturni vpliv, ki je popolnoma prevladoval v XVI. sto-

letju. Za Štajersko trdi tamošnji zgodovinar Pirchegger, da je s protireformacijo zelo padla nemška zavest, da se je jako dvignil italijanski vpliv in da se je v spodnještajerskih mestih in trgih močno okrepilo tudi slovenstvo. Isto velja seveda tudi za Koroško. Jezuiti so pospeševali posebno italijanski vpliv, ki se je izražal največ v umetnosti, a med svetnim izobraženstvom se je začel po tridesetletni vojni vedno hitreje širiti francoski kulturni vpliv. Oba sta bila našemu narodnemu razvoju samo v korist, ker sta močno zavirana ponemčevanje tistih Slovencev, ki so se začeli v tej dobi v vedno večjem številu dvigati med meščanske in izobražene sloje.

Ker je bil slovenski jezik zaradi naše nemile politične usode v prejšnjih stoletjih navzlic bogati slovenski protestantski književnosti druge polovice XVI. stol. še premalo izlikan za pogovorni jezik izobraženstva, je to med seboj resda govorilo nemško (največkrat seveda tudi v popačenem nemškem narečju), večkrat tudi italijansko in včasih že celo francosko, pisalo pa največ latinsko in nemško, toda vsaj izobraženstvo slovenskega rodu se ni več prepajalo tudi z nemškim duhom, kar šele dokončno izključuje ponemčenje. Ta duh je postal nekako svetovljanski in je ostal potem tak še do konca naslednjega stoletja. Ni bil in tedaj še tudi mogel ni biti slovenski, ker je bila narodna zavest v današnjem pomenu besede tedaj še sploh neznan, toda nekako zaničevanje slovenskega ljudstva in njegovega jezika, kakršnega smo videli ob koncu srednjega veka, je v tej dobi čisto izginilo tudi pri rojenih Nemcih. K temu so najprej pripomogli ravno naši protestantski pisatelji XVI. stol., za njimi potem protireformacija z jezuiti na čelu in vzporedno tudi ostali Slovenci, ki so se dvigali med izobraženstvo in niso imeli prav nobenega razloga več sramovati se svojega slovenskega rodu. (Dalje prihodnjič)

IZ UREDNIŠTVA

Vse bralce naprošamo, da bi nam osebne doživljaje s pok. msgr. Podgorcem sporočili, da nam bi bilo mogoče zajeti in tudi podati pravo in popolnejšo sliko pokojnega kulturnega, gospodarskega in političnega delavca med koroškimi Slovenci.

BLATO

Na cvetni petek, 23. marca, ko vse poroma k Božjemu grobu na Humec smo Blažani in sorodniki rajne Obermanove matere Marije Kreutz, rojene Hudl, spremljali Obermanovih mater k zadnjemu počitku na pokopališču v Šmihel.

Rajna mati se je rodila pri Kerbicu na Blatu 23. junija 1885. V šolo je hodila v Šmihel, že takrat je imela izredno dober posluh in lep glas, tako je postala že kot šolarca cerkvena pevka, kar se le redko zgodi pri nas na Koroškem. Pela je pri raznih organistih: g. Ilgovcu, pozneje pri g. Stangelnu; g. Kaiser Francu in še pri g. Krallu. Celih petindvajset let je bila cerkvena pevka. Koliko je v teh letih žrtvovala, vidimo iz tega, ker je bila eno uro oddaljena od farne cerkve. Nakrmila je prej vso živino in potem šla vsako nedeljo peš k prvi sv. maši. Kolika požrtvovalnost in vnema za božjo čast se zrcali v tem dobrem in plemenitem srcu. Poleg tega petja v cerkvi je sodelovala tudi pri pevskem društvu „Gorotan“, katero je bilo pred prvo svetovno vojno zelo delavno in nastopalo na raznih koncertih po deželi in tudi v Celovcu. Njena vnema za prosvetno delo nam naznanja njeno narodno srce, bila je vedno zavedna Slovenka, vsa leta naročena na naše slovenske kulturno-politične in nabožne liste: v mladosti je imela „Mir“, pozneje „Koroškega Slovenca“ in sedaj „Naš Tednik“. Ti listi so jo spremljali skozi vse življenje, kakor tudi „Bogoljub“ in „Nedelja“.

Leta 1923 se je poročila s Obermanovim očetom, ki je bil vdovec, in postala njegovim nedorastlim otrokom druga mati — vzgojiteljica. Lepo jih je vzredila kot svoje lastne otroke, zato so jo spoštovali kot lastno mater. Tako otroci niso občutili, da imajo mačeho, ampak dobro mamico, ki skrbi zanje kot prava mati. Zato so ti otroci tudi pozneje, ko so imeli že lastna ognjišča radi prihajali na svoj dom, kjer so našli vedno zopet isto ljubečo drugo mater.

Blagopokojna mati je bila dobra in vzgledna faranka, redno obiskala božjo službo, rada prejemala svete zakramente. Dne 6. januarja 1914 je naredila obljube za tretjeredno življenje. Asiški Cvetovi so ji dajali hrano za bogoljubno življenje. Bila je res tretjerednica v duhu sv. Franciška in je vdano nosila križe in težave, ki so jo zadel v njenem življenju. Že po nekaj letih zakona je postala vdova in je morala sama gospodariti s sinom Francetom, drugi hud udarec je bil, ko ji je padel sin v vojski. Vsa leta je žalovala za njim in ni odložila črne rute. Zadnja tri leta pa jo je Bog obiskal s križem: bolezen jo je mučila tri leta; trpela je namreč z nogo. Iskala zdravja v bolnici pri Elizabetinkah. Noga je zacelila, pa so nastale druge komplikacije. Po kratkem hudem trpljenju je dne 21. 3. zaspala v Gospodu.

Pri pogrebu so ji zapeli cerkveni pevci v slovo, g. kaplan Nemec pa so se v toplih besedah poslovili od vzorne matere. Nato pa so venci zagrnilo gomilo. Blagopokojna mati naj v miru počiva! Obermanovim pa naše iskreno sožalje.

BRESKA VES

Mati Amalija Meklin rojena Martinz v Breški vesi je več let bila bolna. Rak-rana je glodala na njenem telesu in vedno hujše bolečine je morala prenašati, katere je nosila vdano v voljo božjo. Amalija Meklin je bila rojena v Dobrli vesi, dne 23. jun. 1910. Poročena je bila z Rudolfom Meklin. Komaj 45 let stara je morala zapustiti svojo drago družino in se preseliti tja v večnost. Po dolgi in težki bolezni je zaspala v Gospodu, dne 22. marca 1956. Večkrat je bila prevedena s sv. zakramenti. Na cvetno soboto 24. marca smo jo pokopali na farnem pokopališču v Šmihelu. Ob odprtem grobu so ji pevci zapeli žalostinke v slovo. G. župnik so se zahvalili vsem, ki so rajno mater obiskovali v njeni bolezni, ji stregli ter ji pomagali, posebno še onim, ki so ji daljšali življenje s tem, da so ji dajali kri. Posebno so se zahvalili g. Jakobu Čajčmanu pd. Sotoru v Breški vesi, ki ji je večkrat dal kri in ji tako lajšal njeno trpljenje. Rajna naj se odpočije od svojega trpljenja in naj ji sveti večna luč. Družini Meklin pa naše iskreno sožalje.

ŽITARA VES

Po smrti našega dolgoletnega dušnega pastirja župnika Weisa je našo župnjo

Pri nas na Koroškem

upravljal šentlpiški gospod. Hvaležni smo mu za ves njegov trud, čeprav je mogoče on sam osebno imel včasih vtis, da bi mi napredni štrajčani tako malo rajši po nemško pogodili.

Tu in tam je bilo nekaj slišati, da dobimo novega gospoda. Ponekod so tudi že pripravljali svečan sprejem novega gospoda. Kar naenkrat je bil med nami. Dne 15. marca se je preselil iz Marije na Zilji in v nedeljo 18. marca je stal pred nami na prižnici. Marsikateri izmed nas se je vprašal ali si stavi vprašanje „a to so gospod Tevžej Nagele“, o katerih so „cajtenge“ v zadnjem času pisale, da so dober pridigar in imajo tudi kaj srca za kulturno delo in življenje. „Takega gospoda potrebujemo tudi mi štrajčani, ker dobro vemo, da ne živimo le od mesa in kruha, marveč tudi od duha. Ni naša, navada, da bi hvalili blago, predno ga dobro poznamo, imamo pa vtis, da bodo ta gospod za nas. Le eno željo imamo vsi, da bi gospod župnik posvetil tudi naši mladini tisto skrb in delo, kakor ga je posvetil vsej okolici Baškega jezera. Želimo novemu gospodu župniku, da bi se pri nas dobro počutil, mi bomo storili svoje in krušnemu očetu novega gospoda župnika, ki nima svojega gospodinjstva, pa naročamo, da tudi on stori svoje, da se bo gospod župnik v Žitari vesi dobro počutil. Na mnoga leta v naši sredi.

DOBRLA VES

Sporod k dnevu sv. birme v Dobrli vesi 22. aprila 1956

V soboto, dne 21. aprila bo ob 5. uri popoldne slovesen sprejem prevz. nadpastirja na trgu pred cerkvijo. Nato vhod v cerkev, molitev, obnova krstne obljube, procesija na pokopališče, tam škropljenje grobov po nadpastirju in molitve za rajne.

V nedeljo, 22. aprila, bodo sv. maše od 6. ure zjutraj naprej. Vmes priložnost za sv. spoved. Pri sv. maši ob 7. uri bo delil prevzvišeni škof vernikom sv. obhajilo. Ob 9. bo daroval nadpastir sv. mašo s pridigo, nato bo delil zakrament sv. birme.

Popoldne ob 2. uri blagoslov; nato bo prevz. nadpastir delil blagoslov malim otrokom.

LEDINCE

Ker v naši ledinski občini ni do sedaj nihče pobiral podpisov proti slovenskemu pokuku, se je naenkrat pojavil na Ledincih profesor, ki menda sam na celovski gimnaziji poučuje taisto slovenščino. Povabil je na to vzelevažno državopolitično posvetovanje ves krog nekdanje NSDAP k Wourout-u — prav gotovo se je ravno on sam v tem krogu dobro počutil — in tam razlagal, kako krivico trpijo Vindišarji po členu 7 državne pogodbe. Po njegovem mnenju je bilo pri zadnjem ljudskem štetju na Koroškem le 7000 Slovencev in vlada je v ta slovenski „žakelj“ vrgla tudi „Vindišarje“ in sedaj se morajo vsi učiti slovenskega jezika. Govornik je pozval navzoče, naj vendar izvolijo odbor, ki bo pobiral podpise proti „prisilnemu pouku slovenščine“. Na imenovanem zborovanju so izvolili dva bivša NSDAP-jevca, ki naj bi to nalogo izvršila. Ker pa si tega nista upala izvesti, so poslali tretjega, ki je imel natančno listo staršev vseh šoloobveznih otrok. Da taki seznam niso nabiti na občinski tabli pa vemo vsi in zaradi tega smo tudi dobro poučeni, odkod je lista izvirala. Čeprav je podpis odklonila cela vrsta družin, bodo prav gotovo objavili 80 do 90 odstotkov, kakor je to pri nas običajno.

ŽIHPOLJE

Na god sv. Jožefa smo položili k večnemu počitku starega Matjaževega očeta Jožefa Rajhmana. Dočakal je visoko starost. Dne 5. marca je stopil v 90 leto. Bil je veren krščanski mož, ki je bil član živega rožnega venca že od svoje mladosti. Tudi pri apostolstvu mož se je prav dobro izkazal, kajti pristopil je vsako prvo nedeljo k sv. zakramentu.

Rajni oče je prav rad prebiral tudi slovenske liste. Huda vodenična bolezen mu je povzročila mnogo trpljenja.

Naj počiva v miru, ostalim pa naše sožalje.

SV. JOB

Le malokomu bo poznana naša vas. Saj leži tako skrita tam za Ščednom in čisto ob

vznožju Karavank. V prejšnjih starih časih se je imenovala Zgornje Loče. Kako je prišla do tega imena, pa ne vemo.

V soboto pred sv. Jožefom smo imeli pogreb Encelnovega očeta, kateri so nas zapustili po močni bolezni v starosti 74 let. Doma so bili pri Zotlerju na Brnci in so prišli v Sv. Job, ker so poročili Encelnovo Meto, katera pa jim je umrla že v mladih letih in za drugo ženo so si zbrali Napokojev Uršo, katera je ravno tedaj službovala pri Prangarju. Dobrih 25 let so Encelnov oče opravljali službo občinskega sluga in gotovo jih ima vsak občan v prijetnem spominu, saj so bili zelo vestni in točni v svoji službi in so marsikateremu prihranili pot na občino. Moramo tudi še povedati, da so bili rajni soustanovitelji našega prosvetnega društva „Dobra“ na Brnci in so skoraj že zadnji od tistih tamburašev, kateri so sloveli po celi Ziljski dolini kot zabavni godci. Svoji družini so bili kar preveč skrbni oče, za vaščane pa tembolj prijeten sosed in svojim sorodnikom pa priljubljen stric.

Nekdanjemu pevcu so pevci iz Sv. Lenarta zapeli v slovo na domu in ob grobu. Materi vdovi ter sinovom in hčerki pa izrekamo naše iskreno sožalje.

ŠT. JAKOB V ROŽU

Okoli občine je postalo nekam tiho, baje po zaslugi zastopnika KPOe v občinskem svetu.

Ni čuda, vso našo pozornost je pritegnila nase Fatimska Marija, ki je obiskala faro v milostni podobi rožnvenke Kraljice. V torek, 13. t. m. zvečer smo jo sprejeli na župnijskem dvorišču in jo v lepi procesiji z lučkami spremili v faro cerkev, kjer je kraljevala nad tabernakljem in vabila svoje otroke k sebi. Po stanovih smo se razvrstili ob Njej in iz ust pridigarja g. Antona Cvetka prisluhli njenim naročilom. Č. g. Cvetko nas je z njemu lastno besedo opominjal, naj spremenimo svoje življenje. Hvaležni smo mu in mu kličemo iskren Bog plačaj! Dobra polovica faranov je prav v teh dneh opravila velikonočno dolžnost. Bog pa ni samo štel, ampak tudi tehtal bremena, ki jih je Marija po več ali manj letih vzela iz duš. V nedeljo, 18. t. m. smo spoznali, da je farna cerkva na hribu ven-

Kako je „hudobec“ Babucnika zastrašil

(Pripoveduje Alojzij Vauti, selški župnik)

Najbolj osamljena in skrita hiša v Selah je Babucnikova. Leži v kotlini pod Javornikom, Setičami in Tribami. Po hišni številki 35 spada sicer k vasi Sele pri Cerkvu, vendar rabim dobro uro, da pridem po lepo speljani lovski stezi preko roba do nje. Od najbližjih sosedov Čevhov pa je oddaljena pol ure. Hiša je zdaj lepo popravljena in prirejena za stanovanje humberskega revirnega lovca.

V tej samotni domačiji je še do začetka tega stoletja živel Babucnikov rod z rodbinskim imenom Travnik. Trdo je bilo življenje, a pridelalo in pridelalo se je vendar toliko, da je družina skromno živela. Takrat naši predniki pač niso bili tako razvajeni kakor mi sedaj. Marljivi oče Travnik se je v starosti 77 let dne 12. jan. 1902 smrtno ponesrečil, ko je iskal krave na planini. Zdaj sta gospodarila vdova Mojca in sin Valentin sama. Kako, si lahko mislite: mati stara in slabotna, sin pa nič veselja do dela. Ko je mati že mesila testo, se je sin šel podal s sekuro v gozd po drva za krušno peč. Po materini smrti je Folt seveda gospodarstvo še bolj zanemarjal. Posekal in razprodal je ves les in nazadnje še nosil na rami sveženj tanjših ostrv v vas naprodaj, da je skupil nekaj grošev ali zeksarjev. „Ljubši mi je pes kakor hiša, pes vsaj gre z menoj, hiša pa ne!“ je trdil. „Če me hiša ne more rediti“ — brez dela seveda! — „ni vredna, da jo imam!“ In prodal je malo pred prvo svetovno vojno posestvo Humberku za 2800 kron. Denar je naložil v hranilnico in potem vlogo pomalem dvigal. Po vojni je vrednost denarja tako padla, da si je za zadnjih 1000 kron še kupil škatljico vžgalic.

Preselil se je k Čevhu; nekaj let je bival pri Spodnjem, potem pri Zvrhnjem Čevhu. Poleti je ležal na skednju, pozimi na klopi ob peči. Zadovoljen sam s seboj je kadil tobak. Delal ni rad. Če so ga vabili, da bi jim prihodnji dan pomagal, je imel že pripravljen izgovor, n. pr. „Jutri bom pa najbrže bolan.“ Preživljal se je kot oglar; kuhal je kope in oglje prodajal boroveljski puškarski zadruzi. Načelnik te zadrage Schmied na Dolih ga je

Lepo polejte se vam obeta

Posebno lepo poletje lahko preživite z debelo denarnico. Kdo vam k temu pripomore, gotovo že veste: „GLÜCKSTELLE MIHALOVITS“, Wien 1., Wipplingerstrasse 21, „AN DER HOHEN BRÜCKE“.

Vzemite si toliko časa in natančno preglejte današnjo prilogo. Če vam je sreča mila, boste dobro preskrbljeni za prihodnja leta.

dar premajhna, kadar pridejo vsi farani k sv. maši. V veri poživljen in utrjen rod si bo moral in tudi mogel postaviti novo prostornejšo cerkev. Na Jožefovo smo ob slovesu v še mogočnejši procesiji (kot pri sprejemu) spremili kip Matere božje s hriba na župno dvorišče, kjer je že čakal Mačkov Ferdi s svojim osebnim avtomobilom, da prepelje kip v Dobrolo ves, odkoder je preko Glinj priromal k nam. Ferdi si je šel v čast in je osebnost prevzel vožnjo, četudi je bil pravkar prestal bolezen. Naj mu Mati dobrega sveta povrne! Mil. g. kakoniku Zechnerju smo hvaležni za uslugo.

Notranje prenovljeni smo stopili v veliki teden. Na cvetno nedeljo smo doživeli blagoslovitev „prajteljnov“ v župniški kapeli, odkoder se je razvila lepa procesija v faro cerkev. Veliko zanimanja in še več nemira vzbujala velika sobota, dan največje žalosti, ko bodo molčali zvonovi in tudi

Farna mladina v Št. Jakobu v Rožu ponovi na splošno željo na belo nedeljo 8. aprila ob 1/28. uri zvečer kmečko komedijo

V O D A

od Jožeta Vombergarja.

Vse, ki se zadnjič niste mogli udeležiti te veseligrice, pa ste od gledalcev slišali pohvalo, prščno vabimo na pošteno zabavo in smeh!

možnarji, in velikonočna polnočnica, ki je namenjena v zavesten protest preštevilnim, pustnim in predpustnim plesnim nočem, posebno sobotnim!

Sporočamo še to, da nam smrt še priznava. Ob 20 rojstvih beležimo 4 pogrebe. Prav v tednu duhovne obnove smo pokopali dobro Bradanovo mater iz Brde, staro 83 let. Zelela si je, da bi še kdaj mogla v faro cerkev. Le mrtvo smo jo prinesli pred sv. Jakoba in jo položili na domačem pokopališču k zadnjemu počitku. 25. februarja smo pokopali Terezijo Velikogne, v starosti 84 let; 26. marca pa Francisko Lepuschitz v starosti 74 let, obe iz Podrožce.

Svojcem naše sožalje!

priglasil bolniški blagajni. Tako je Folt na stara leta dobival malo rento. Leta 1927 si je ustanovil lasten dom. 14 letni „mojster“ Čevhov Maksej mu je z njegovo pomočjo zgradil iz obrezanega lesa majhno bajto, morda v velikosti 2 metra širine in 3 metre dolžine. Pograd s slamnjačo, skrinjica, mala miza, klop ob strani in majhen železen štedilnik, en žetlar, pisnik in ponvica na polici, to je bila vsa hišna oprava.

Bil je dobrodušen, hudo jezen ni bil zlepa. Če ga je kaj uzešlo, ni klet, dal pa je duška svoji nevolji z besedami Senčana vendar, nak t'k to! Za črno zunanostjo pa se je skrivalo dobro srce. Rado-daren je bil na vse mere. Kadar se je vračal iz Borovlj domov, je kadilec rad postregel s fajfo tobaka, Čevhovi otroci so ga imeli zelo radi, saj jim je tako rad prinašal sladkorčkov. Včasih si je hotel kaj boljšega privoščiti. Prinesel je moke in zabele, da mu Čevhova Meta napeče „fancatov“ (krapov). A če se je tam zbrala večja družina, je razdelil med nje vse te dobrrote.

Bil pa je tudi praznoveren. Od rodne hiše je še imel staro knjižico „Kolomonov shengen“; zelo jo je častil in čuval, da ne pride nepoklicanemu v roke. Edino Čevhovemu šimeju jo je zaupal, pa mu skrbno pokazal, do katere strani jo sme brati, — zaznamoval jo je, — dalje pa bognezadeni, kajti če bi bral še naprej, bi priklical samega bognavaruj hudobca!

V zgodnji vigradi 1933 je šimej dal popraviti hlev z gospodarskim poslopjem. Pri tem delu so bili zaposleni rajni Honzej Tišlar, Nuža Mlakar in Čevhov Maksej, morda še kdo drugi. Razgovor nanese tudi na Babucnika in njegov coprniški Kolomonov žegen. Vseh muh polni zasnujejo načrt, kako Babucnika potegniti in prestrašiti s „hudobcem“. Šimej naj bere tisto „nevarno“ stran v knjižici, Maksej naj s prižiganjem cigarete da znak Nuži, ki naj čaka zunaj pripravljen s kolom, da z njim povzroči potres ob prihodu zlodeja.

(Konec prihodnjič)

Praščereja je dobičkanosna!

(Nadaljevanje)

O VZREJI PRAŠČEV

Odrasla žival mora dobiti omenjenih rudninskih snovi vsaj 3 dkg na dan. Najbolje je, če mešanico teh snovi zmešamo med gosto jed, da ne ostane na dnu v koritu. Živali, ki nimajo dovolj rudninskih snovi, so kaj rade izbire v jedi, koža je suha in se lušči, svinje težko kotijo ali pa slabo razvite in često celo mrtve mladiče. Temu je vzrok tudi pomanjkanje vitaminov, ki imajo moč, da zadržujejo rudninske snovi v telesu. Če so breje svinje dobile v krmi vedno dovolj vitaminov (v zeleni krmi, deteljnem drobirju, svežem korenju itd.), lahko kotijo. Mladiči so lepo, enakomerno razviti in zdravi. Pomanjkanje vitaminov je nešteto krat vzrok, da svinje ne ostanejo breje ali kotijo slabotne mladiče, ki često kmalu poginejo.

Posebno je treba skrbeti za prvesnice, mlade, prvič breje svinje in zlasti tedaj, če smo jih pripustili, ko so bile komaj osem mesecev stare in še niso tehtale 100 kg.

Pri brejih svinjah, je treba zlasti previdno preiti iz prejšnjega načina krmljenja na novega, ker vsaka sprememba povzroči težave v prebavnih organih, lahko pa celo

poreznici ali, kar je še boljše, na Sanix stroju. Krompir pa skuhamo ali parimo v brzo-parilnikih, a vodo vedno odlijemo. Ko ga zmečkamo in s pomijami razredčimo, pridamo zmleto korenjstvo in deteljni drobir. Kuhamo vedno tudi odpadke in pomije iz gostiln in hotelov.

Zita le zmeljemo ali vsaj zdrobimo, vendar jih pa ne kuhamo. Pač jih pa z otrobi vred lahko zmešamo v topel krompir, kjer se nekoliko zmečkajo. Krma je najboljša, kadar je gosto kašasta. Mladičem, ki jih učimo jesti, ne dajamo preveč tekočine, ker se potem navadijo le na srkanje hrane in izbiranje ali iskanje priboljškov v obilni tekočini. Lepo je videti prašča, ki je s takim „apetitom“, da mu ušesa odskakujejo. V zimskem času krmimo le toplo, v poletju pa lahko nekoliko manj segreto jed. V poletni vročini poskrbimo, da bodo imele živali dovolj pitne vode ali pomij, ker žeja je bolj škodljiva kot pomanjkanje hrane.

Kjer je tekalščice ali celo pašnik za svinje, je dobro, da imajo tam nizko korito ali bazen s tekočo vodo, zlasti, če so zunaj ves dan. Vendar je boljše, da jih v vročih poletnih mesecih samo zjutraj in zvečer spustimo iz hladnega hleva, da se napasejo in naučijo svežega zraka ter rijejo, kar je menda življenjska potreba teh živali.

Marsikje dajejo svinjam tudi živinsko sol. Tam, kjer je vedno dovolj pomij iz kuhinje, tega ni treba, ker večja količina soli povzroči žejo ali celo drisko. Zadosna količina, do 5 gramov na dan, pa ugodno vpliva na prebavo hrane.

Poleg pravilnega krmljenja je uspeh reje odvisen od oskrbovanja v dobrih svinjarih. Zlasti za mlade in plemenske živali je treba, da so svetli, zračni, suhi, poleti hladni in pozimi primerno topli. Svetloba pospešuje prebavo, rast rdečih krvnih teles in zlasti sonce zdravi slabotne, morda celo rahitične mladiče, nadalje uničuje bolezenske kali ali bacile.

Največ bolezní pa je v vlažnih in zatohlih hlevih, ki so tudi neprijetno hladni. V takem svinjaku pogine največ mladičev, ki bi v suhem in toplem hlevu verjetno lepo rasli.

Glede strani neba je najbolje, če so svinjaki obrnjeni proti južni ali jugovzhodni strani, da so ves dan na soncu, — vsaj od ene strani.

Gradbeni material je najboljši: dobro žgana opeka, ki je vezana z apneno malto ter zunaj in znotraj samo grobo ometane stene. Temelji pa naj bodo dobro izolirani pred vlago s strešno lepenco in asfaltom. Cementa pa čim manj, ker je mrzel.

Banka iz stekla

Kadar govorimo o bančnih palačah, si običajno predstavljamo mogočne stavbe, obložene z marmorjem, ki za debelimi zidovi svojih kleti skrivajo oklopne blagajne, kjer so nakopičeni zakladi tega sveta. Blagajne so skrbno zakrite človeškemu očesu in do njih se pride le s posebnim dovoljenjem, ako radovednežem taka dovoljenja sploh dadó. V ta „najsvetejši“ prostor banke smejo samo uradniki, ki imajo tamkaj službeno opraviti.

Sredi New Yorka so pa pred kratkim zgradili novo palačo, ki zaradi svoje svojevrstne arhitekture takoj priklene nase oko mimoidočih. Je to petnadstropna palača, vsa iz stekla. Vidite skozi stene in zaradi te svoje pozornosti nareja stavba vtis lahkonosti in zračnosti. Zdi se ti tako lahka, da bi jo mogel z roko premakniti. Toda, ko prebereš napis, vidiš da je to sedež neke banke.

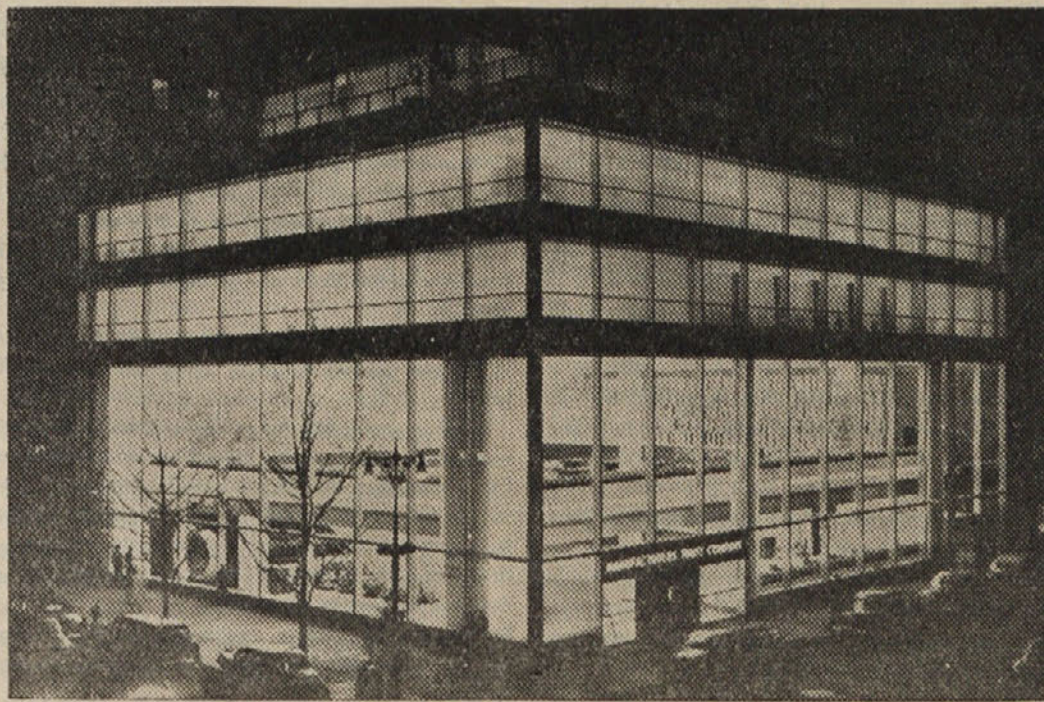
V zadnjih desetletjih je steklo postalo zelo priljubljen stavbeni material. Vendar se je šele pri tej palači prvikrat posrečilo ohraniti glavno lastnost stekla, prozornost. Na stavbah, kjer so doslej uporabljali steklo, je namreč zaradi odbijanja svetlobe bila uničena prozornost, tako da so bile steklene stene prav tako neprodirljive za človeško oko, kakor da bi bile iz kamna.

Na tej novi bančni palači so pa odbijanje svetlobe preprečili z uporabo posebnega sintetičnega materiala za strop, ki preprečuje odbijanje sončne svetlobe, a v notranjih prostorih so s posebnim načinom razsvetljave preprečili odbijanje žarkov. Tako prav lahko z ceste vidite v notranjost, prav vse potankosti notranje ureditve. V pritličju vidite skozi prozorne stene velike gmote jeklenih oklopnih blagajn, trezorjev.

Ker steklo samo ni dovolj močno, da bi

nosilo celotno težo poslopja, je ogródje deloma iz železobetonskih opornikov, deloma pa iz jeklenih nosilcev. Ti oporniki so visoki 20 metrov in vsak tehta 7 ton.

Tako prvo, kot drugo nadstropje je odrejeno za poslovanje s strankami. Zato tvori cela ploskev veliko dvorano, ki meri okrog 10.000 kvadratnih metrov. Uradniki imajo na razpolago majhne, premakljive blagajne, ki jim olajšujejo promet s strankami. Tudi mize in stoli so iz stekla in jekla. V stropih iz sintetičnih snovi so vdelane neonske cevi za razsvetljavo in naprave za zračenje. V tretjem in četrtem nadstropju je prostor razdeljen v manjše sobe, dočim so v petem nadstropju uradi ravnateljstva.

V ostréju New Yorka je neka banka zgradila to moderno palačo iz stekla (AND).

Našim gospodinjam

Iz Vzgojeslovja:

Koga imaš rajši?

„Koga imaš rajši, mamo ali ateja?“ Na žalost to vprašanje še večkrat čujemo, ko z njimi nadlegujejo starejši ljudje otroke. Zlasti sosedje in razne tete so najbolj „firbčne“. Pa se prav malo ali nič ne zavedajo, kako malo znanja iz vzgojeslovja s tem pokažejo.

To vprašanje je zelo napačno, kajti če so odnosi med možem in ženo, med starši in otroki pravilni, se imajo vsi radi. Zato je dobro vzgojen otrok v veliki zadregi za odgovor. Le kako naj odgovori? Oba, mamo in ateja ima enako rad. Vprašanje pa že samo vsiljuje odgovor, namreč enega mora imeti rajši. Ostane mu le še odprto, koga ima najrajši. Včasih se potem glasi odgovor: „Oba imam rajši.“ Kateri otrok tako odgovori, je lahko v ponos svojim staršem. S tem nevede prizna, da se v družini vsi ljubijo med seboj in ne delajo razlike med enim in drugim.

Res je, da je materina ljubezen do otroka malo drugačna, je bolj nežna, kar otrok čuti. Pa vendar otrok tudi dobro ve, če ga oče v resnici ljubi, čeprav s svojo moško ljubeznijo, ki ni prav nič manjša od materine.

So pa matere, ki jim je v ponos, če otrok pred drugimi ljudmi pravi, da ima rajši mamo. To je popolnoma napačno. S tem ne raste v očeh pametnih ljudi njen ugled, pač pa pokaže, kako napačno vzgaja svoje otroke, da jih hoče imeti samo zase. V delu se vsa posveti samo otrokom, moža zanemarja. Pa ne samo to, celo v slabo luč ga postavlja otrokom ob katerikoli priliki more: „Naš ateja pa res ni za nobeno rabo. Tako malo mu je mar za nas in dom. Premalo se potrudi pri delu, da bi več pridelali in tako bolje živeli. Ob nedeljah vasuje rajši pri sosedovih, mesto da bi se z vami igral in pogovarjal.“ V resnici pa je taka mati ljubosumna in zato rada vidi, da se mož ne zanima preveč za otroke, ker jih hoče imeti samo zase.

Kjer vlada tako razmerje v družini, se kmalu prične nevzdržno življenje. Čim večji so otroci, tem bolj se začne maščevati materin greh. Pameten oče še hoče kaj napraviti iz svojih otrok kljub materini nepravilni vzgoji, zato seveda opominja svoje otroke in jim ne dovoli tega, kar zanje ni dobro. Otroci pa najdejo zatočišče v materi. Ona vse dovoli otrokom, pa naj bo zanje slabo ali dobro, samo da imajo njo rajši. Mlado hčerko pusti na veselico z nevarno družbo; nedoraslemu sinu dá skrivaj denar, da more z drugimi fanti v gostilno in podobno. Vsa je slepo zaljubljena v svoje otroke. Njeni so najboljši, vsi drugi sosedovi pa nič vredni. Če se otroci na vasi pripravajo in celo stepejo, njeni niso prav nič krivi. Če v šoli slabo napredujejo, je kriv učitelj, ker jih ima na piki in jim da zato slabe rede. Popolnoma zgrešena vzgoja! Nesrečna mati se prav nič ne zaveda, kako veliko prokletstvo nakopava s tem sebi in svojim otrokom.

Za konec še resnična življenjska zgodba, ki jo ljudje v kraju, kjer se je zgodila, še pomnijo.

Premožna družina je imela že več otrok. Ko so bili drugi že veliki, so dobili še enega bratca. Zelo ljubezniv in srčan otrok je bil. Vsi so ga imeli radi, zlasti pa mati. Pri njej je dosegel vse, vedno mu je dajala potuho. Drugi mu niso smeli reči ničesar.

Nesrečni oče je svaril in si prizadeval, da bi ga vzgojil tako kakor druge, a ni nič pomagalo, ker je bila mati slepo zaljubljena vanj in ji je bil ta otrok vse. Ko je bil prost šole, se je začel potepati in popivati. Mater je pretepal, če mu ni naskrivaj pripravila dovolj denarja, da je „lumpal“ s svojimi tovariši. Tako so se začele zanj ure polne trpljenja, ki so jo spravile na bolniško posteljo in kmalu v prezgodnji grob. Sina materina smrt ni potrla. Ravnodušno je stal ob grobu, nato pa je šel svojo pot, kakor je bil vajen, dokler ga niso potrdili k vojakom. Za razvajenega fanta je bila vojaščina pretrda. Pobegnul je. Pričelo se je skrivanje, zasledovanje, beganje. Začel je premišljevati preteklo življenje in našel za svojo nesrečo krivca v svoji materi. Ko je šel zjutraj cerkvenik „dan zvonit“, ga je našel ustreljenega na materinem grobu. Pri njem so našli listek: „Prekleta mati, ti si kriva vse moje nesreče!“

Dobro, da je mati prej umrla, da ni živa dočakala svojega strašnega plačila!

Vetnarica spomladi

(Nekaj praktičnih nasvetov)

Kleti, v katerih še hranimo zelenjavo, krompir in sadje, moramo spomladi previdno zračiti. Najbolje je, da odpremo okna zvečer ali ponoči. Tako se zrak v kleti počasi ogreje. Če odpremo okna čez dan, ko je zunaj precej toplo, se zrak v kleti hitro ogreje in zato nastane vodna para, ki napravi klet še vlažnejšo.

Zelo napačno je hraniti pri semenu. Kupimo vedno najboljše semena in v strokovnih trgovinah! Stara zaloga semen je upo-

JOSEF KREMER
Železna Kapla

ZA BIRMO

dobite ure, nakit
in razna darila najceneje pri urarskem mojstru

rabna le, če prej poskus s kalčki uspe. Seveda odločajo pri semenu tudi prejšnje setve. Če s kakim semenom nismo bili zadovoljni, ga v tem letu ne bomo uporabili.

Berivko lahko že koncem marca in v začetku aprila sejemo na prosto. Nabiramo jo potem že lahko v maju. Sejemo jo v vrstah z medsebojno razdaljo 25 cm. Zemlja naj bo sveže pognojena. Pri nabiranju lahko sadike izpulimo ali porežemo. Samo porazana berivka še raste.

Čebula želi zaprta tla, zato moramo že v jeseni prekopati zemljo. V nobenem primeru pa ne smemo spomladi zemlje gnojiti, sicer gre vsa moč v zelenje, čebula pa ostane drobna.

„Preklasti“ fižol ima rad dobro gnojeno zemljo. Če se ga lotijo črne uši, potresimo mladike z istimi, pepelom ali gibsom.

Grah sicer krasno uspeva, če ga posadimo v sveže gnojeno zemljo, a bujno je le zelenje, malo pa je cvetja in potem strokov. Zato ga rajši posadimo že v jeseni prekopano in pognojeno zemljo. Ljubi zemljo, na kateri so rasle prejšnje leto korenske rastline.

Kompostni kup na vrtu ni ravno lep za oko. Lahko nasadimo okrog njega živo mejo, ki pa naj ne bo pregosta, da ima zrak še dovolj dostopa. Zelo primerno za to je malinje (robidničevje).

OPOZORILO NAŠIM KMETOM IN MESARJEM

Prečitajte si oglas trgovine s stroji FRANZ FRIESER, Trg — Feldkirchen. Gre za nakup različnih strojev, ki morejo vsakomur dobro služiti. To so stroji za gospodinjstvo, gozdarstvo, mlekarstvo, poljedelstvo, dodatni deli za traktorje, bencinski motorji, motorna kolesa in za mesarje nekaj prav poceni strojev.

KAJ ZAKRIVI ALKOHOL?

40 odst. vseh nesreč pri delu,
30 odst. vseh duševnih obolenj,
60 odst. vseh duševno zaostalih,
57 odst. vseh prometnih nesreč,
90 odst. nečloveškega ravnanja z otroki
zagreše alkoholiki,
17 odst. kriminala,
40 odst. spolnih bolezni.

Mladina v ogledalu svojega časa

Da, da dragi moji, polovica dvajsetega stoletja je minila... in kaj nam je prišla? Dve tegobni dobi! Dve hudi rani! Veliko število invalidov, vdov, otrok brez staršev in veliko ljudi brez domovine in domačega ognjišča.

Tudi mi smo otroci teh čudnih časov, a kdo ve, mogoče so ti časi naredili iz nas čudake? Zelo težavno je to vprašanje kakor tudi odgovor in opravičevanje dogodkov. Resnično je pa, da so vendar, hočeš — nočeš, moramo priznati, nastale spremembe našega stoletja in življenja. To se še posebej občuti pri današnji mladini. To opažamo predvsem doma, v šolah in na cesti. Kaj je zadelo ta mlada srca? Kakšni so ti viharji?

Neurja? Hudourniki? Kdo je zastrupil mladost? Kakšni ogenj plapolja v krvi? Ali je res naša mladina postala samo brezvoljni mehanizem, kateri živi od danes in samo za danes... in mu nič ni mar, če jutri postane kup podrtije, na katero se nobeden ne ozira.

Ne verjamem da je tako. Naša mladost je bogaboječa, ki misli s svojo glavo pa od cerkve tudi ne beži. Na ta način sem poskušal dobiti odgovor. Vem, da so mladim ljudem danes precej tuji stari grški in rimski klasiki; vsaj tistim, ki nimajo prilike študirati.

Vem, da jih nogomet bolj mika kot Beethovnov koncert, in da je Lolobrigida zanimivejša od Prešernove poezije.

Če, še k temu prištejemo: rolerje, avtomobile, boksanje in še več kaj, takrat se nam ni treba čuditi na marsikatero poroko,

Bela nedelja

O nedelja bela,
praznik krsta, angelske miline!
Mi budiš spomine,
ko prejela
prvikrat je Krista
dušica nebeško čista.

O nedelja bela,
praznik vse beline!
Danes gre procesija vesela
ljubljenih otrok
k angelski gostiji:
Prvič v srčca bo stopil Bog —
posveté se materi Mariji.

O nedelja bela,
praznik angelske gostije,
praznik zakramenta krsta.
Vedno boš živela
mi v spominu
dokler me objela
ne bo črna krsta,
da jo groba prst pokrije.

Milka Hartman

o katerih beremo v časopisih, tatvine, umore, prevare, nasilje in še veliko drugih nesreč.

Ko sem se enkrat pogovarjal z mladimi ljudmi o vseh teh razmerah, sem dobil zelo značilen odgovor: „Gospod, ko se postaramo, bo še dovolj časa za branje. Vsa ta stara filozofija bo počakala in potrpeča, da pride čas. Poglejte in priznajte, da naš čas beži in mi moramo biti zelo hitri, če hočemo kaj ujeti od tega časa. Samo enkrat nam je dano, da lahko pridemo do časa in če to priliko zamudimo nas čas pregazi in smo pozabljeni. Ali se vam ne zdi, da smo tudi mi ravno tako borbeni kot nekdanji grški

mladeniči. Samo so naša sredstva druge vrste in narave. Tudi mi se borimo za lovorjev venec, če ne z petjem, ali viteškimi igrami, vse eno želimo priti v življenju naprej in biti prvi med prvaki. Mi smo otroci novega duha, športa in tehnike. V nas ni miru. Kri nas žene. Hitrost! Hitrost, to je naše življenje. Pravi sinovi svojega časa smo. Živ primer dogodkov smo, ki nas vendar sučejo neusmiljeno v svojih vrtincih.

Kaj naj vam rečem, ko nam je vendar vsako motorno vozilo prepočasno: Svetlobo bi hoteli prehiteti, na zvokih plavati, planete zajeti...”

Ta mladenič je govoril iz srca — pravzaprav — to je govoril vulkan nemira in polajajoča kri našega časa

Čermak Ivan

PAVLE KVEDER:

STUDENEC V MIŠJEM DOLU

(Dolenjska legenda)

Nekaj lučajev od Temeniške doline ždi v kotanji vasi Mišji dol. Prijazna vasica in pet raztrganih bajt samuje v vnožju bregov. No, pravzaprav to niso bajte, hiše kočarjev so. Staro skrivljeno drevje in opuščeni vinogradi jih obkrožajo. Konec vasi, kjer se breg vzpne v skalno reber, pa stoji na pol podrta, z bršljanom obrasla hiša. Pa saj ni več hiša! Gnilo ostrešje ne varuje več zidu pred mokro in zidovje zato razpada.

Pred davnimi leti je živel tod bogat, a silno skopuščen in prevzetan kmet. Iz tujih krajev je prišel v vas. Sam svoj je bil sprva in ljudje so se ga bali. Imel pa je mož veliko denarja. In z denarjem je zagospodoval nad vasjo. Pa ne samo nad vasjo, tudi nad okolico. V stiski je posojal revnim in potrebnim za visoke obresti. Kdor pa si je pri njem izposodil, je zapisal svoje imetje gotovi izgubi. Visoke obresti so dušile vsakogar in kmalu požrle vso dolžnikovo vrednost. Mišjedolčani so postali njegovi dolžniki in hlapci obenem. Domačinom je odslaj ukazoval prihajaj. Vsi so morali delati po skopuhovih ukazih ali pa zapustiti svoj rodni dom in svojo zemljo...

Spomladi je nekoč zvečer prišla v vas bolna stara beračica. Pri bogatem skopuhu je reva poprosila prenočišča. Delavci so molče in boječe pogledovali v skopuhovo lice. Njegova zabuhla in rdeča lica niso oznanjala nič dobrega! In res! Komaj stoječo starko je togotno zgrabil za ramena, jo obrnil in butnil v hrbet, da je sirota ječe omahnila po kameniti poti.

„Na, babura stara! In zapomni si, da v moji hiši ni za postopaške reveže niti drobtine! Spiš pa lahko pod smreko v hosti!” je rjul divjak. Vsi so pomilovalno zrli za starko, ki je ihtel odšla iz vasi. Ob hostnem robu je onemogla. Zgrudila se je na praprotje.

Takrat pa sta prišla po gozdni stezi popotnika, Kristus in sveti Peter. Našla sta krvave sledi in po

umazano babše... leni, da smrdite... vsi vredni namesto plačila gorjače...”

Mirno sta se približevala popotnika k hiši. Sv. Peter se je bal srečanja s hudobnim kmetom. Nista še stopila na širono dvorišče pred bogatašovo hišo, ko je pridivil izpred poda raztogoteni bogataš. Pustil je delavce, ki so jim veljale psovke, in vihteč ročico je hitel k prišlecema. Niti pozdravit ga nista utegnila.

„Že spet dva potepuha ničvredna? Marš od tod! Da se mi takoj pobereta in izgineta! Nobenega berača, ki bi mi delal nadlego, nočem videti! Poberita se!”

Kristus in sv. Peter sta obstala. Zalostno je zmaljal Kristus za glavo in dejal:

„Želel je! Naj naju ne vidi več, dokler se ne spokori in ne poboljša!” Dvignil je roko in tedaj je kmet zarjul kot ranjena zver in se slaboten opotekel:

„Ne vidim! Pomagajte! Ubijte capina, ki sta me urekla! Uuuu!”

Zastoj so ljudje iskali popotna, nikjer več ju niso videli.

*

Nad dvajsetkrat je od takrat kukavica oznanila pomlad. Bogati mišjedolski slepec je postal po dolgem preklinjevanju vsega ves drugačen. Spremenil se je. Vaščanom je odpustil vse dolgove in revnim je postal dobronik in drugi skrbni oče. Bogastvo se mu je še bolj množilo. Dolge dneve, ki so bili zanj brez sonca in svetlobe, je premolil. Obžaloval je vse svoje zagrešene hudobije... Ljudje so pozabili na njegove surovosti, smilil se jim je in pomilovali so ga.

Bilo je na sv. Lucije dan. V Mišjem dolu je bil takrat semenj. Kupčija je bila zelo dobra — kupcev in prodajalcev se je kar trlo.

Konec vasi sta ob studencu sedela dva ponižna berača. Mimoidoče sta ponižno prosila darov. Malo

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO V CELOVCU VABI

Na dveh prosvetnih večerih smo se vsaj v slikah nekoliko razgledali po svetu. Po Veliki noči, in sicer na Belo nedeljo pa se sestanemo v velik dvorani „KOLPINGHEIMA v Celovcu”, kjer nam bo naša igralska družina pokazala igro

„MICKI JE TREBA MOŽA“

Po igri bo srečolov in prosta zabava s plesom. Vsi rojaki iz Celovca in okolice so prisrčno vabljeni na prireditve, dne 8. aprila 1956. Začetek ob 4. popoldne.

Društveni odbor

teh tudi starko, ki je komaj še hropela. Kristus je pokleknil ob starki, dvignil je njeno glavo. Na njej so se lepili čez čelo krvavi sivi lasje. Kristus je dejal sv. Petru:

„Prinesi prgišče vode, da ji omočim glavo.”

Čez dolgo se vrne sv. Peter in pravi: „Gospod, vode nisem mogel najti. Nikjer v bližini je ni.”

„Udari ob tistole skalo in nastreži v čutaro vode ter mi jo prinesi,” je velel Kristus.

Sv. Peter je hitel izvrševati ukaz, udaril je z grčavko po skalnati škrbini. Skala se je razletela na dvoje in iz nje je pricurljala voda. Podstavil je posodo in prinesel Gospodu hladne studenčnice, da je z njo obilil starkino čelo. Zmil ji je rano in krvave madeže ter jo spravil k zavesti. Starka se jima je lepo zahvalila in odšepala dalje.

Kristus, ki je zvedel za kmetovo hudobijo, se je s sv. Petrom napotil v vas. Počasi sta se približevala bogatini hiši. Ob vsakem koraku sta razločneje čula hripavo zmerjanje:

„Postopači leni... vsi ste kot ono zanikrno in

kdo ju je ošvignil s pogledom. Tod mimo je prišel slepi bogatin, ki ga je vodil dobri sosed. Čul je milo prošnjo beračev in vsakemu je vrgel cel tolar, obenem pa potarnal:

„Pa prosita za slepca, da se ga Bog usmili!”

Berača sta vstala. Mlajši od njiju — bil je sam Kristus s svetim Petrom — je dejal slepčevemu vodniku:

„S tole studenčnico mu izmij veke in spet bo videl, ker pokoril se je za svoje nekdanje hudobije!”

Sosed je storil, kar mu je bilo rečeno, in slepec je spet videl. Padel je na kolena in se hotel zahvaliti neznanцу, a berača sta izginila. Na mestu, kjer mu je bil povrnjen vid, je dal v zahvalo sezidati lepo cerkvico sv. Lucije — priprošnjice za ozdravljenje očesnih bolezni. Vodo pa, ki priteka še sedaj iz skal, hodijo iskat daljni in bližnji Dolenjci. Pravijo namreč, da se vsakemu pozdravijo bolne oči, če se le nekajkrat umije s to zdravilno studenčnico.

Naše prireditve

VABILO

na kulturno prireditve, ki bo v nedeljo, dne 8. aprila ob pol 12. uri opoldne v kinodvorani v ŽELEZNI KAPLI in ob pol 4. uri popoldne v Prosvetnem domu v ŽITARI VESI.

Na sporedu je nastop mešanega pevskega zbora iz Globasnice z narodnimi pesmi in kratkim prizorom „Kje je meja”.

MLADINA PIŠE:

Šaljivo in resno

Moja prva srečanja z našim dobrim gospodom župnikom Kampensom, ko sem bil še otrok, so bila zame bolj neprijetnega značaja. Če sem jih včasih doma slišal reči: „Sedaj imamo pa res dobrega župnika!” sem vedno precej grdo pogledal tistega, ki je to trdil, ker sem bil prav tedaj navadno čisto drugega mišljenja. Za nas šolske paglavce, je „župnik” pomenilo nekaj, kar je tesno v zvezi z učitelji in očetmi, ki imajo vedno kaj zoper male fantke, ki ti čisto mirno prisolijo katero okrog ušes, ne da bi se mogel kjerkoli pritožiti; ki imajo vedno prav.

Najprej smo poznali župnika iz cerkve, kjer smo ga ob nedeljah videli brati mašo in pridigati. Toda vse to je bilo bolj za odrasle. Če je kdaj govoril o dolžnostih otrok napram njihovim staršem, smo mislili, da velja to za velike fante in dekleta, katerim je tega gotovo bolj treba kot nam. Če nas je po taki pridigi mati doma preteče vprašala: „No, ali ste sedaj slišali, kaj je gošpod župnik rekel?” je bilo, kot bi mislila, da je bila pridiga nalašč za nas in da smo vse doslej čisto narobe delali. Če pa je bil v pridigi govor tudi o dolžnosti staršev napram otrokom, kar je navidezno župnik mnogo bolj poudarjal, so očetje in matere tudi tako gledali na prižnico, kot bi se jim niti sanjalo ne, zakaj gre in kot bi bilo namenjeno popolnoma drugim ljudem. Mi vsaj nismo nikdar poskusili, da bi župnikovi nasveti o „Ljubeznivem ravnanju” in podobnem imeli pri naših očetih kaj uspeha, če so nas takoj po pridigi že položili čez svoja kolena, ali pa pri materah, če so opazile, da smo zapacali svoje nedeljske obleke.

Potem smo videli župnika od časa do časa tudi v šoli. To je bila vedno huda ura. Res je prišel v razred vedno prijazno in smehljajočega se obraza, nikdar se ni jezil, ni tepel, še polovico tako strog ni bil kot učitelj, ampak kljub temu — spraševal je: Katekizem, zgodbe, o prvem sv. obhajilu in, saj razumete, navaden šolarček ne more vsega vedeti. In če nismo znali odgovoriti ali smo samo približno uganili, nas je pozneje učitelj lepo pretepel ali nam je dal pisati kazen ali pa nas pridržal po pouku v šoli.

Če smo gospoda župnika Kampensa zagledali na cesti, pa nismo videli nobene možnosti izginiti v kako stransko ulico, smo si z rokavom obrisali nos, šli okorno pokonci in rdečih obrazov mimo ter v zadregi pozdravili. On je vedno nežnih oči tudi odgovoril. Včasih se je res v imenih nekoliko zmotil, ampak tega mu nismo zamerili, nasprotno, šolarju je pogosto zelo všeč, če veliki, poseben gospod župnik ne zapomnijo njihovega imena.

Dve leti pouka v katekizmu, ki nam ga je dal župnik Kampens kot pripravo na prvo sv. obhajilo, se tudi za trenutek nisem dolgočasil. To je bilo pri njem sploh nemogoče. Tri dneve v tednu, eno uro pred začetkom šole, smo bili ob nedeljah pri maši. Mislim, da tudi enega ni bilo, ki bi le nerad hodil h katekizmu. Seveda je bilo treba znati vse na pamet, in dobro znati, ampak pri župniku Kampensu je šlo to samo po sebi. Nikdar se ni jezil, nikdar ni izgubil potrpljenja, nikdar ni rabil šolskih izrazov, kakor: osel, slon, tepec, itd.; ne, pustil te je lepo udobno premišljevali, kakor bi bilo tvoje znanje odvisno le od njegove potrpežljivosti. Če si jo nekoliko zavozil, te je znal tako dobrosrčno spraviti nazaj v pravi tir, da si bil popolnoma prepričan, da si se samo majčkeno zmotil. Pri vseh vprašanjih in resnih zapovedih katekizma je znal pripovedovati primerne zglede iz življenja v vasi, iz našega majhnega življenja, kjer smo se včasih morali tudi smejeti, čeprav smo bili v cerkvi, tako da nam je vse do dobra vtepel v glavo in smo delali najsvetejše dobre sklepe.

(Dalje prihodnjič)

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

CURT MARONDE:

Osaka šola stane . . .

Vrata v urad so se nekoliko odprla in v nastali špranji se je najprej pojavila cev revolverja, nato roka in končno neznanec v puloverju, ki je bil zavihan pod vratom. Na tem vratu pa je tičala glava z obešenjaškim obrazom.

„Roke kvišku“.

Uradnik pri linici je okrenil glavo, vsiljivca radovedno pogledal iznad roba očal, nato pa ravnodušno pisal naprej.

„Roke gor, sem rekel!“ je zavpil mož z obešenjaškim obrazom in pomolil uradniku revolver tik pod nos. „Ali ste naglušni?“ „Ne,“ je odgovoril uradnik, obrniviš znova svoj pogled kvišku. „Nisem naglušen, ampak svetujem vam, da malo bolj spoštljivo govorite z menoj.“

Vsiljivca je tolikšna hladnokrvnost zmedla. Napel je vse svoje moči. „Denar sem! Gotovo imate lep kupček denarja v železni blagajni. No, ali bo kaj, pa hitro? Denar ali . . .“

„...življenje,“ je dostavil ravnodušni uradnik. „Ali ne, to ste hoteli reči? Zdi se mi, da ste nekoliko boječ, mladenič.“

Vsiljivec je postal še bolj zmeden. „Veste, to je moj prvi roparski podvig,“ je končno priznal. „Egon misli, da bo drugič šlo že bolje. In v tretje gre rado, seveda če me ne bodo prej začopatili . . .“

Uradnik je z negotovanjem odkimal. „Ne, tako to ne gre. Vi ne boste nikoli ničesar dosegli, če boste sprejemali nauke od začetnikov.“

„No, začetnik v tem poslu Egon pravzaprav ni . . .“ je hotel ugovarjati vsiljivec.

„V tem poklicu je treba biti hladnokrven in trd. Glavno je bliskovita brzina, presenečenje. Ali vam naj jaz pokažem, kako se to naredi?“ Ne da bi čakal na odgovor je uradnik, ki je medtem odložil očala, planil bliskovito pokonci, iztrgal zlikovcu revolver iz rok, ga naperil proti njemu: „Denar sem, pa takoj, brez šale, kajti sicer ti utegne prokleta trda preti!“

„Grom in strela,“ je vzkliknil presenečeni zlikovec, „kolosalno. Natančno tako kot v gangsterskem filmu. Sedaj bom pa še jaz poskusil.“

Toda do tega ni prišel. Uradnik ga je že zagrabil, ga potegnil skozi vrata v drugo sobo, strgal z njega suknjič in hlače, in preden se je presenečeni zlikovec sploh prav zavedal, je že stal v srajci in spodnjih hlačah, a cev revolverja je bila grozeče naperjena na njegova prsa. Z drugo roko je uradnik izpraznil žepe zlikovčeve obleke, preštel denar na mizi, a ponarejeni briljant, ki je tudi bil v žepu, je vrgel v koš za papir.

Zlikovec je onemel od začudenja. Končno je spregovoril s spoštljivim glasom: „Povejte mi, mojster, ali ne bi mogla midva skupaj delati? Tako bi vi mnogo več zaslužili, kot tukaj v banki.“

„Zgrešili ste vrata“, je stvarno odvrnil uradnik. „Banka ima vhod pri sosednjih vratih. Tu pa je Finančni urad.“

Običaji v Ziljski dolini

Povsod na svetu vlada danes samo še eno, in to je naglica. Vsak si želi motorno kolo ali pa celo avto, s katerim bi lahko in hitro prišel iz enega kraja v drugega. Če pa prideš v Ziljsko dolino, si skoraj misliš, da si na drugem svetu. Povsod je mirno in nihče se ne briga, kaj se zunaj v svetu dogaja. Tako je mogoče, da so se ravno tukaj obdržali številni običaji.

Oglejmo si to dolino natančneje, prav posebno pa njene običaje. Začeti hočemo z najlepšim časom in najlepšim praznikom leta, z Veliko nočjo.

Prvi praznik je cvetna nedelja, največji praznik za mladino. Vsi vaški otroci nesejo „prajtelj“ k cerkvi, da ga župnik blagoslovi. Po maši gredo vsi otroci s „prajteljem“ okoli cerkve in potem hitijo domov. Kdor je prvi doma, sme upati, da bo pri njem v tem letu največ jabolk. Prajtelj je v vsaki dolini drugačen. V Ziljski dolini je iz „sremše“ in „smerlinja“. Ko ženejo živino na planino, polože blagoslovljen prajtelj pred hlevne duri. To varuje živino pred nesrečo. Nekatere majhne križe, narejene iz „prajtelna“ zakopljejo pred hišo, da varujejo vrt, hlev in hišo pred nevihto in ne-

srečo.

Sledi veliki teden. Prvi dnevi so brez posebnih običajev. Težko delo je prepovedano. Med velikim tednom postavijo v farni cerkvi božji grob. To je najbolj tihi dan leta. Nikjer ni videti človeka na polju. Samo zjutraj in na večer je slišati ropotanje rangelj. Prežalostna je misel, da je ta dan umrl Kristus za človeštvo na križu. Ko sta na veliko soboto zjutraj zunaj še mrak in megla, je že čuti fante, ki hite po blagoslovljeni ogenj. Blizu cerkve gori majhen plamen, katerega župnik blagoslovi. Vsi otroci prižgejo tu svoje gobe in teko domov. Pepel te gobe ima podobno nalogo kot prajtelj.

Ko pri maši zadonijo zopet zvonovi, se šele začne pravi velikonočni čas. Gospodinjje imajo mnogo dela. Jajca, meso in „majzel“ morajo biti pripravljeni za blagoslov. Ko pridejo gospodinjje z žeganim domov, zadonijo možnarji. Tista, katere je prva doma, bo v jeseni kot prva imela delo končano. Na veliko soboto zvečer zažarijo na nekaterih hribih veliki kresi in ob polnoči zadonijo od vseh krajev strelji možnarjev. To pokanje traja do jutranje maše. Vsa fa-

ra je že zgodaj zbrana pred cerkvijo, vsak v svoji najlepši obleki. Po maši pa hitro domov, kajti „žegnano“ je samo enkrat v letu. Največ dela pa imajo fantje, ki sekajo jajca. Šele ko je možnja prazna, se podajo na pot domov.

Ponedeljek je zadnji velikonočni praznik. Na ta dan je maša v majhni cerkvi, katera stoji visoko na gori in se imenuje „šteben“. Skoraj vsakdo se poda, če je vreme lepo, tja gor k maši.

Po praznikih se začne težko delo na polju, a vsi delajo radi, kajti veselijo se že na bližajoči se „žegen“, kateri je prvo nedeljo po godu sv. Urha. Že zjutraj, ko gredo vaščani v cerkev, stojijo lectorji pri stojnicah in ponujajo ljudem sladkarije. Na dveh hribih blizu vasi pokajo strelci s topiči. Že tedni pred sejmom zbirajo fantje po vasi denar za streljanje. Po maši se zberejo dekleta v „rasu“ in fantje pod lipo za raj. Godci zagodejo neke pesmi in fantje, kateri so zbrani v „konti“, pojejo stare slovenske pesmi. Nato se poda mladi svet v gostilno, starejši pa domov k južini, katera je ta dan posebno okusno pripravljena.

Ko je ura štiri, se podajo vsi k števnanju. Že pridejo prvi konji iz vasi, na njih fantje v ziljski narodni noši. Godci so se zbrali okoli lipe in kar naenkrat začnejo gosti. Konji, kateri so se prestrašili, jahajo po poti proti sodcu, kateri je zabit na nekem drogju. Seveda udarijo nekateri fantje z železnim kolčkom mimo, in tako morajo pognati konje 4 – ali 5-krat. Tisti fant, kateri razbije sodček, da pade na tla, dobi „krancelč“, katerega so vaška dekleta spletla iz rožmarina in nageljčev in najlepše dekletke za prvi raj pod lipo. Dekleta ne smejo prej plesati, preden niso bile pod lipo. Godci zagodejo „mars“ in vsi gredo v gostilno, kjer se naprej zabavajo.

Do Božiča zdaj ni posebnih običajev, kajti preveč dela čaka na kmete. Šele ko pade prvi sneg v adventu, imajo čas, da se spočijejo. V tem času najdemo skoraj v vsaki hiši lep zelen venec, spleten iz jelkovih vejic. Na vencu pa so štiri sveče. Prelepo je, ko prižge babica nedeljo zvečer svečo, sede k peči in pripoveduje otrokom zgodbe iz preteklosti. Po sobi se razliva medla luč.

Že je dan sv. Miklavža pred durmi. Kaj bosta prinesla sv. Miklavž in njegov spremljevalec, je vprašanje, ki si ga stavi vsak otrok. Zvečer postavijo otroci skledico v okna. Kar naenkrat zaropota pred durmi. Mala srca bijejo, da jih skoraj slišiš. Duri se odpro in lepo oblečen vstopi s ponosnimi koraki sv. Miklavž. Za njim pa zaropota „partelj“ z verigami in zvonci. Otroci padejo na tla in molijo. Vsak otrok dobi kaj iz vreče sv. Miklavža, a tudi parkelj ne pozabi na svoja darila. Rogaje izročijo očetu ali materi dolgo brezovko. Ko se otroci drugi dan zjutraj zbudijo, so skledice polne lepih daril.

Do Božiča mineta zdaj dva mirna tedna. Na sv. večer poišče oče malo kadila, s katerim pokadi hišo in hlev. To prinese srečo in

Moj prt

Življenja nitke v križe čas mi tké,
in draga ta tkanina
kot sama bolečina
bo dana v trde, žuljave roke.

Le veži drage nitke v križe čas.
Svoj prt dam v roke Tvoje
Gospod, da rane svoje
mi vtisneš vanj, trpeči svoj obraz . . .
Milka

mir v hišo. Nato se zbere družina in vsi člani molijo rožni venec, a ne v kuhinji, gredo skozi hlev in vse prostore hiše. Mati nosijo skodelico, v kateri imajo blagoslovljeno vodo. S to vodo poškopijo „žitne čiste“ in živino. Že pred Božičem so spekli štiri hlebce kruha. Ti hlebci ostanejo čez vse božične praznike na mizi v sobi. Samo, ko molijo na sv. večer in na dan sv. Treh kraljev rožni venec skozi hišo, vzamejo oče hlebec s seboj. To pomeni, da naj bo celo leto kruh pri hiši.

Seveda je veselje največje, ko stoji družina okoli božičnega drevesa in prejema darove. Pod drevesom pa stoje jaslice. Veselo zadoni pesem: „Sveta noč, blažena nač . . .!“

Tudi živine se ne pozabi ta dan. Mati so spekli nekaj majhnih hlebkov kruha. Te hlebčke nesejo, preden gre cela družina k polnočnici, v hlev. Vsaka žival dobi nekaj tega kruha.

Počasi se bliža leto svojemu koncu. Razumljivo je, da hoče vsak staro leto veselo končati in ravno tako novo začeti. Če je začetek vesel, bo človek vse leto deležen veselja. Zaradi tega vsak nekaj iznajde, da bi tudi doprinesel svoj delež za zabavo vseh. Seveda je vsak radoveden, kaj mu bo prineslo novo leto. Za take slučaje imajo ljudje mnogo veselih iger. Tako vzamejo n. pr. sedem skodelic. Pod vsako skodelico pride kakšna reč, ki ima poseben pomen. Tako pomeni prstan moštitev ali ženitev, jelkina vejica veselje, oglje je smrt, denar bogastvo itd. Ko odbije ura dvanajst in se prične novo leto, molijo zbrani rožni venec.

Že na sv. Silvestra dan so vzeli oče kredo in napisali na vse duri hiše začetnico imen sv. Treh kraljev in številko novega leta.

Najlepši običaj v tem času pa je, ko pojejo sv. Tri kralje. Fantje se zberejo v kaki hiši. Tu se preoblečejo trije za sv. Tri kralje in eden za „šmreto“. Trije kralji nosijo dolge bele obleke na glavi visoke krone, v katerih gorijo sveče. „Šmreta“ pa je v narodni noši Ziljske doline. V rokah ima veliko zvezdo in zvonček. V njeni zvezdi gori tudi sveča.

Tako se podajo vsi fantje na pot skozi faro. Šele zjutraj ob šestih se vrnejo domov. Pri vsaki hiši zapojejo pesem o svetih Treh kraljih, ki se začne: „Mi žalimo Trem kraljem eno piešem zapet . . .“ (Iz „Stvarnih področij za dvojezične šole.“)

Dr. Franček Šegula:

9

Petdeset dni po Jutrovem

(Opis potovanja v Sveto deželo)

V SAMOSTANU SV. KATARINE
(1500 m)

Okrog osmih smo bili na cilju v samostanu sv. Katarine na Sinaju, ki je last grško-pravoslavni menihov. Leži na višini 1500 m.

Kljub utrujenosti smo si morali pripraviti večerjo. Gostoljubni menihi so nam dali vse potrebno na razpolago razen živil, ki smo jih imeli itak dovolj s seboj.

Okusili smo torej prvi dan puščavskega življenja. Sedaj smo zares bolj razumeli, zakaj so Izraelci toliko godrnjali proti Mojzesu, ko jih je skozi puščavo peljal v obljubljeni deželo.

Naslednji dan je bil določen za izlet na goro Sv. Katarine (Gebel Katherin).

Izlet je bil prostovoljen. Obe izbiri sta bili po svoje mikavni: ostati v samostanu, ogledovati njegove zanimivosti in uživati ves dan v miru prekrasno okolico, ali pa jezdit na kameli na goro Sv. Katarine, od koder je veličasten razgled po vsem Sinajskem polotoku. Pri jasnem vremenu je mogoče točno razločiti Rdeče morje z obema rokavoma, med katerima leži polotok.

Dolgo sem premišljeval, kaj storiti. Kar naenkrat pa pride vest, da kamel ni mogoče

dobiti toliko, kolikor je bilo prijavitelcev za izlet na Sv. Katarino. Prišla bo kvečjemu ena ali dve kameli, ki jih bo mogoče rabiti le izmenoma in torej večino poti ves dan po žgočem soncu in razbeljenem kamnu hoditi peš.

Hvala Bogu, sem si mislil na tistem in ostal v samostanu. Kako se je prilegel dan odmora!

Okrog pol osmih sem odmaševal v miru kakor že dolgo ne. Če bi šel na sv. Katarino, bi pa sploh ne mogel maševati. Za izletnike je bila skupna sv. maša ob petih!

Nato sem imel delo – s pranjem. Nič čudnega! V Kairu je bila zadnja prilika, da se preskrbimo s svežim perilom, nato pa ves čas na potovanju. S seboj smo smeli vzeti le najnujnejše, če ne, bi rabili še en kamion za kovčke. Vročina pa taka, da bi rabil vsaki dve uri drugo svežo srajco. Povrh še prah, kakor da bi deževalo. Torej!

Popoldne nam je menih razkazoval samostan. Prekrasna bazilika je podobna ruskim katoliškim cerkvam. Romarica Egerija pripoveduje, da je bila na tem mestu „gorečega grma“ že v 4. stol. kapela.

Na glavnem oltarju gospoduje velik mozaik spremenjenja Gospodovega. Na stranskih stenah visijo številne ikone, pred katerimi gorijo srebrne lučke. Opazimo tudi sliko cesarja Justinijana, ustanovitelja samostana in njegove žene Teodore. Na levi od glavnega vhoda je krasna slika sv. Ka-

tarine Aleksandrijske, delo katalanske umetnosti iz 14. stol., kakor pojasnjuje napis. Relikvije sv. Katarine hranijo v urni pri glavnem oltarju. Za glavnim oltarjem je bogato okrašena kapelica, ki stoji kakor poroča izročilo, točno na mestu, kjer je videl Mojzes goreči grm. To je najsvetejši kraj polotoka, kamor smeje obiskovalci stopiti le z boso nogo. Isto store vedno menihi. Tudi obrede izvršujejo bos, četudi trajajo več ur, poleti in pozimi . . .

Izredno bogata je knjižnica. Ima 1500 knjig, od teh 700 arabskih izvodov. Poseduje mnogo dokumentov za Pet Mojzesovih knjig Starega zakona. Od tod izvira slavni svetopisemski rokopis „Sinajski Kodeks – Codex Sinaiticus“, ki je danes v angleškem muzeju v Londonu. Vstopili smo tudi v mrtvašnico. Videli smo cele skladbe zloženih mrtvaških glav in kosti, nekaj podobnega, kakor vidimo v kapucinski grobnici v Beneški ulici v Rimu.

Proti večeru so se vrnili izletniki, ožgani od sonca, lačni in žejni z vestjo, da zaradi motnega vremena niso mogli videti z gore Rdečega morja . . .

NA GORI DESETIH ZAPOVEDI

Načrt naslednjega dne je bil izlet na Mojzesovo goro (Gebel-Mussa).

Odhod je bil napovedan ob pol šestih, torej se je vsakdo podviral, kakor je vedel in znal. Ubogi tisti, ki so prejšnjega dne bili na Gori sv. Katarine.

Maševal sem čisto sam kar v svoji sobi na nosilnem oltarju. Imeli smo namreč posebno dovoljenje za časa potovanja: smeli smo maševati na prenosnem oltarju kjerkoli in tudi brez strežnika, kadar ni šlo drugače. Je poseben občutek, če je človek čisto sam z Gospodom, kakor Mojzes na gori . . .

Kmalu za tem odhod na goro. Strmo ves čas, da bi se grizel v kolena. Od samostana do vrha Gebel Mussa je 500 m višine. Sonce je na tej višini imelo še posebno moč.

Bilo je lepo jutro, čudovito modro nebo.

Od samostana do vrha Mojzesove gore je 3400 stopnic, priprto na narejenih iz kamna. Vse to je delo pridnih in pobožnih menihov.

Prvi vzpon na goro se imenuje „Sikket-Said-na-Mussa“ – pot našega gospoda Mojzesa.

Nekako na tretjini pota pred vzponom so takozvana vrata sv. spovedi. V prvih stoletjih po Kr. ni nihče smel na goro, če se poprej ni spovedal in obžaloval svojih grehov. V 5. stol. ima za to posebne zasluge pobožni menih spoznavalec, katerega truplo oblečeno v menihi in v sedečnem stanju danes počiva v meniški grobnici . . .

Ustavili smo se na ravnini Sedemdesetih ali na ravnini Cipres. Ime ima po Sedemdesetih, ki so spremljali Mojzesa na goro in ga tukaj čakali, ko je na gori molil in imel prikazanje božje.

(Dalje prihodnjik)

Deželna zveza Kmetijskih zadrug na Koroškem
Celovec-Klagenfurt, Kardinalplatz 5
in vse Kmetijske zadruge

Zadružna nakupovalna akcija 1956 umetnih gnojil po znižanih cenah

Ker letos ni na razpolago javnih denarnih sredstev za kreditne akcije umetnih gnojil, izvrši Deželna zveza kmetijskih zadrug na Koroškem z vsemi kmetijskimi zadrugami.

od 1. aprila 1956 akcijo za dobavo cenejših umetnih gnojil.

S tem pomagamo vsem gorskim kmetom in gospodarsko šibkejšim obratom. Umetna gnojila vseh vrst lahko dobite do 31. maja t. l. Zaradi pogojev ugodnih kreditov se obrnite na pristojno kmetijsko zadrugo!

**Bencin, Diesel-olje, motorno
olje, vse vrste strojnega olja
in mazilnih maščob**

najboljše kvalitete

FRANZ RUMWOLF

uvoz mineralnih olj

Celovec-Klagenfurt

Stauderhaus Telefon 37-77, 37-78

Autohaus Hopf

Nakup — Prodaja — Izpos-
jevalnica

KLAGENFURT
Weidmannsdorfer Strasse 55
Telefon 38-37

nudi rabljena vozila
OPEL-REKORD
Baujahr 1953, 1954, 1955

VW
Baujahr 1949 bis 1955

FIAT
1400, 1100 N, 1100 E, 1100 B

MERCEDES
MORIS

AUSTIN
SIMCA
SKODA

kot osebni, combi- in do-
bavni voz.

Vsa vozila so pripravljena
in preizkušena

Autohaus Hopf

skupno s
Pa. Trampitsch, Opelgross-
händler, Klagenfurt.

PRIDITE v „ELBLHOF“ in
naročite že sedaj enodnevne pi-
ščance. Lastnik: **FRANZ und JO-
SEFINE ZUBER**, Geflügelfarm
und Brutanstalt, Celovec-Klagen-
furt-Ost, Auer-v.-Welsbach-Strasse
Nr. 7.

GUMIJASTI- in DEŽNI PLAŠČI,

plašči iz balonske svile in
plašči za motoriste najcene-
je v strokovni trgovini
V. TARMAN, Klagenfurt
Völkermarkter Strasse 16.

PREPROGE in ZAVESE pri

PRAUSE
Klagenfurt, Bahnhofstr. 8

Linoleum ostanki modnih
in drugih stvari dobite najceneje
pri **MODEWAREN CERNÝ**,
Klagenfurt, Neuer Platz 8.

NAPRODAJ KLAVIRJE, HARMONIJE, NOVE

IN RABLJENE dobite najbolje
vsak čas, kakor tudi pohištvo, obla-
zinjeno pohištvo, žimnice, prešite
odeje, preproge pri
FRANZ KREUZER'S Wtw.
Celovec-Klagenfurt, Kardinalpl. 1

INGSTE WERKE, Klagenfurt, 10-
Oktober-Strasse 4. Električne stvari
motorje, ves inštalacijski material,
stroje za kuhinje, umivalne stroje.
Izdelek Graz Werndorf.

Preproge, ročno tkane, volnene, iz
prediva, lasena mreža, okusno na-
rejene, dobavlja poceni **KÄRNT-
NER HEIMATWERK**, Klagenfurt,
Herrngasse 2.

Za pomlad kupite blago in perilo
dobro in po nizki ceni pri **STOFF-
SCHWEMME**, Klagenfurt.

Sončna očala dobite samo pri optik
SEKERKA, Klagenfurt, St.-Ru-
prechter Str. 18. Dobavitelj vseh
bolniških blagajn.

Vsem č. gg. poverjenikom in udom Družbe sv. Mohorja spo-
ročamo, da je njen dolgoletni tajnik in predsednik, častni član in
častni odbornik, milostljivi gospod

msgr. Valentin Podgorc

stolni kanonik v Celovcu

papežev hišni prelat, častni član občin Škofiče, St. Jakoba v Rožu in
Škocijana v Podjuni

po kratki bolezni, spreviden z zakramenti za umirajoče, v 90. letu
svoje starosti v noči od 28. na 29. marca v Celovcu zaspal v Gospodu.

Pogreb se je vršil na veliko soboto ob 10. uri predpoldne iz hiše
žalosti Pernhartgasse 6 v celovško stolnico, kjer smo blagopokojnega
položili v grobnico krškega stolnega kapitlja.

Družba sv. Mohorja in Sodaliteta slovenskih duhovnikov prire-
dita za rajnega starosta naših duhovnikov slovesno žalno opravilo v
četrtek, dne 12. aprila ob 9. uri zjutraj v stolnici.

Blagopokojnega prelata, ki si je pridobil za utrditev in razmah
dela Mohorjeve družbe trajnih zaslug, hočemo ohraniti v hvaležnem
spominu in ga priporočamo v pobožno molitev.

Celovec, dne 3. aprila 1956.

Odbor

Družbe sv. Mohorja v Celovcu

SEDAJ naročite:

Puchroller S 7800
125 SV, 175 SV S 8550
250 SG S 11.200
Moped od S. 3600

FAHRZEUGHAUS ERICH HERZOG
Klagenfurt, 8.-Mai-Strasse 15 und Domgasse 16

Abverkauf fabriksneuer Maschinen zu tief reduzierten Preisen!

Staubsauger, Viehputzgerät, Kreissägen, Schreibmaschine, Zehn-
plattenspieler, Pulsette-Waschapparat, elektrische Schuhma-
cher-Brenneisen, Vjelfachgerät, Kühlschränke, Schmiedegeblä-
se, Alfa-Heurechen, Schneeketten, Fichtel & Sachs-Benzinmotor
(6 PS) mit Untersetzungsgetriebe, Getreideablagen für Traktor-
und Motormäher, Fax-Rüttellege, Milchmaschinen, Pflug für
Bambi-Traktor, Traktor-Zapfwellenluftpumpen, Schlagmühlen,
Heinzelmännchen-Rübenschnitzler, Seilwinden, Cadora-Wasch-
maschinen, Elektrozähler, Zwinn-Bauernsegen-Schrotmühle.

Achtung, Fleischhauer!

Für Fleischwolf folgende Geräte günstig abzugeben: Ein Speck-
schneider, eine Eisfräse und Schleifstein, ein Joffi-Dampfkoch-
gerät.

Gebrauchte, einwandfr. Maschinen:

Fichtel & Sachs-Benzinmotor (6 PS), Nähmaschinen von S 200-
bis 1000-, Milchmaschinen, RWC-Kleinmotorrad (98 ccm),
Puch 175 (fast neu), NSU-Ponny-Motorrad, Küchenkredenz
(Bauernstubenausführung), ein neuer Kasten (weiß, 3-teilig),
Motormäher, Akkordeons.

Maschinenhandel F. Friesser, Feldkirchen

KINO

**CELOVEC-KLAGENFURT
STADTTHEATER**

6. do 9. aprila: „Verwegene Lan-
dung“, (barvni film).
10. do 12. aprila: Fernandel — za-
bavni film „Casimir“, (ni za mla-
dino).

PRECHTL

6. do 9. aprila: „Die 3 Caballeros“,
(barvni film).
10. do 12. aprila: „Smoky, König
der Prärie“, (barvni film).

VOLKSKINO

6. do 10. aprila: „Teufel in Seide“,
(ni za mladino).

PLIBERK

V soboto 7. aprila ob 20. uri in v
nedeljo 8. aprila ob 17.30 in 20.
uri: „Du bist die Richtige“. (Za
mladino do 14. leta prepovedano).
V torek 10. aprila in v sredo 11.
aprila ob 20. uri: „Das grosse
Spiel“. (Ni za mladino).

Dobro in poceni ljudsko spalnico
dobite že za 2.900 šilingov v
**VOLKSMÖBELHAUS MATSCHED-
LUNIG & CO.**, Klagenfurt, Pau-
litschgasse 14.

JABOLČNA DREVEŠA

Najzanesljivejša rastoča jabolčna
drevesca kupite pri Ing. **MARKO
POLZER**, pd. Lazar, pošta St. Vid
v Podjuni (St. Veit i. Jauntal).

**LAKIRANJE AVTOMOBILOV
TAPECIRANJE AVTOMOBILOV
PREVLEKE ZA AVTOMOBILE
PLAHE ZA AVTOMOBILE**
v vsakovrstni izdelavi

Georg Steiner

CELOVEC — KLAGENFURT
Völkermarkter Ring 5 — Tel. 52-46, ustan. 1890

Otroške garniture

OD 9.90 ŠIL.

dobite pri

FERTALA
Š MOHOR

Gumijaste plašče (Be-
reifung) vseh vrst za kolesa
dobite pri

Kolesa, mopedi,
motorji, lastna
delavnica za stro-
je, delo solidno in
poceni v znani ce-
lovški mehanični
delavnici.

Zanesljivi odjemalci
dobijo tudi na obroke.

Johann Novak

MEHANIK IN KLJUČAVNICAR
KLAGENFURT, Feldmarschall-Konrad-Platz 1

Oglašuj v našem listu!

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 8. aprila: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25
S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — PONEDE-
LJEK, 9. aprila: 14.00 Poročila, objave. Pester spo-
red slovenskih pesmi. 18.45 za našo vas. — TOREK,
10. aprila: 14.00 Poročila, objave. Iz domačih gajev
(Poje mešani pevski zbor iz Globasnice). — SREDA,
11. aprila: 14.00 Poročila, objave — študent na poti
v paradiž po Hans Sachs za radio priredil Niko
Kuret (Ponovitev). — ČETRTEK, 12. aprila: 14.00
Poročila, objave. — (Poje ženski zbor iz štednja pri
Trstu. — PETEK, 13. aprila: 14.00 Poročila, objave
— Teta Ana kramlja z našimi malimi poslušalci.
18.45 Zbori pojejo. — SOBOTA, 14. aprila: 9.00 Od
pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA,
15. aprila: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo
pozdravljamo in voščimo.

ZA DOBRO VOLJO

Pred sodiščem

Smrekar se je moral zagovarjati pred so-
diščem.

„Ali lahko imenujete nekoga, ki bi jam-
čil za vašo poštenost?“ je vprašal sodnik.

„O pač, policaja našega okraja.“
Policaja so zaslišali, pa je rekel, da obto-
ženca sploh ne pozna.

„No vidite,“ je vzkliknil Smrekar zmago-
slavno, „že dvajset let stanujem v tem okra-
ju, pa me policaj še zmeraj ne pozna. Kaj
hočete še več?“

-Grand Tourist

125 cm
ab sofort bei der

KTM-Hauptvertretung **AUGUST KASAN**
Klagenfurt, Lidmanskýgasse

Kundendienst und Reparatur in eigener
Werkstätte

Nujno in važno za gostilničarje, hotele
in penzione

TUISKE SOBE iz trdega lesa

jesen, češnja ali oreh v najboljši obdelavi,
izredno trpežne.

Nadalje modroci, žimnice, mize, stoli in
vrtno pohištvo po ugodnih cenah.

MOBELHAUS KULTERER

Beljak — Villach, Italiener Strasse 1
Telefon 60-24

Lastna izdelovalnica